

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DAILĖS KATEDRA

RASA ŠPOKAUSKAITĖ

Dailės - grafikos specialybės
Magistro baigiamasis darbas

Žmogaus būsenų daugialypumo iliustracija.

Grafikos kolekcija „AVINO BŪDAS“

Darbo vadovas:
Prof.: V. Janulis
Recenzentas:
Doc. A. Uogintas

Šiauliai, 2013

SANTRAUKA

Darbo objektas – kolekcija sudaryta iš devynių grafikos darbų, atliktų skaitmenine spauda. Ciklo pavadinimas - „Avino būdas“ . Darbuose bandžiau išlieti emocijas, ironizuoti, skeptiškai, o kartais ir tiesmukiškai pasižiūrėti į žmogų, į žmogaus naudojamas kaukes, būdo savybes, veidmainiškumą. Darbai skirti savianalizei. Nagrinėjamas žmogaus įvaizdžio daugialypumas.

Darbai atlikti skaitmenine spauda, bet daugelis detalių pieštos pieštukais, tušinukais, markeriais ir kt., bei apdirbamos kompiuterinėmis programomis (Corel draw, Photo shop ir kt.)

Darbo tikslas – sukurti grafikos darbų kolekciją, bei išanalizuoti žmogaus būdo daugialypumą.

Veikėjai, kuriantys visą kolekcijos veiksmą yra nenuspėjami, dažnai peraugantys iš žmogaus į aviną. Tarsi pasąmonėje gimę personažai. Vieno personažo daug skirtingų būdo kaukių. Avinas tiesiog kaip išraiškos objektas. Ši kolekcija konkrečiai su šiuo gyvūnu nieko bendro neturi. Darbas skirtas vieno žmogaus būdo analizei. Nenorit tiesmukiškai vaizduoti žmogaus, pateikimui buvo pasirinktas atitinkamas personažas. Avis, avinas, ėriukas tai vienas daugialypiškiausių gyvūnų. Puikiai atskleidžiantis kolekcijos idėją. Asmeniniai patyrimai, užfiksuoti dienoraštyje, o dabar analizuojami ir įžvelgiama vienokia ar kitokia būdo kaukė tam tikroje situacijoje.

Ši kolekcija tai tarsi dienoraščio iliustracijos. Skirtos tik pačiam žmogui, atkleidžiant asmenines būsenas. Stebint save, savo elgseną, prisitaikymą prie aplinkos, vartant seno dienoraščio lapus, skaitant gimsta grafikos darbas, darbų ciklas.

Naudojami asmeniniai piešiniai, fotografijos, faktūros. Jos kaitaliojamos ir taip išgaunama nauja būseną, išraiška, nuotaika. Emocijai sustiprinti naudojamos spalvos, kurių nėra gausu. Viename darbe vidutiniškai apie penkias spalvas. Tie patys pustonai keliauja per visus kolekcijos darbus. Spalva nėra naudojama jausmui sukelti, o greičiau chaosui, mistikai sukelti.

Šia grafikos darbų kolekcija, noriu, atkreipti žmonių dėmesį į „savąjį aš“, pastudijuoti save, savo poelgius ir įvaizdį, kurį susikuriame vienoje ar kitoje situacijoje.

SUMMARY

The subject of work is a collection made of nine graphics work carried out in digital printing. The title of cycle is "The nature of ram ". In the works I tried to give vent to emotions, rally, skeptical and sometimes forthright look at the masks, the way of properties and double-dealing used in the human. The works are designed for self-examination. There is pending multiplicity of human image.

Works are done in the digital printing, but many details are drawn in pencil, pen and markers and processed with computer programs (Corel Draw, Photo Shop, etc.).

The purpose of work is to create the graphics collection of works and to analyze multiplicity of human nature.

Characters that create entire action of collection are unpredictable, often turning from man to ram. As if the characters were born in the subconscious. One character has many different masks of manner. The ram is as the expression of an object. This collection has nothing in common with this animal. The work is designed for analysis of one human nature. The appropriate character was chosen for presentation without image the human. Sheep ram and lamb is one of the most multiple animals. It perfectly reveals the idea of collection. Personal experiences were kept in a diary and now we can analyze and observe one or another mask of manner in particular situation.

This collection is like a diary illustrations for only to him revealing the individual states. Looking at ourselves, our behavior, adaptation, turning over the diary leaves and reading composes graphics work and work cycle.

There are used personal pictures, photographs and factures. They are interchanged and so taken a new state, an expression and mood. The colors are used to support the emotions, which are not plenty. About five colors are used in one work. The same undertones are used in all collections of work. The color is not used to evoke the feeling, but to make chaos, mysticism. I want to call people's attention to "self" with this graphic collection of works, also to study themselves, their actions and image, which we create in one or another situation.

TURINYS

SANTRAUKA	2
SUMMARY	3
TURINYS.....	4
ĮVADAS	5
1. ŽMOGAUS BŪSENŲ DAUGIALYPUMO ILIUSTRACIJA	8
2. POSTMODERNIZMAS.....	11
3. ANALOGAI.....	12
3.1 Eimantas Ludavičius.....	12
3.2 Mikalojus Povilas Vilutis.....	15
4. SKAITMENINĖ GRAFIKA	16
5. GRAFIKOS DARBŲ KOLEKCIJA „AVINO BŪDAS”	18
5.1 Darbas nr. 1	18
5.2 Darbas nr. 2	21
5.3 Darbas nr. 3	23
5.4 Darbas nr. 4.....	25
5.5 Darbas nr. 5	27
5.6 Darbas nr. 6.....	29
5.7 Darbas nr. 7.....	31
5.8 Darbas nr. 8.....	33
5.9 Darbas nr. 9.....	35
6. KOLEKCIJOJE NAUDOJAMOS SPALVOS	36
IŠVADOS.....	42
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	43
PRIEDAI	44
CD	

ĮVADAS

Darbe nagrinėjama problema

Žmogus – tai sudėtingas ir nuostabus gamtos kūrinys. Šiandien jau skamba banaliai, bet paneigti vis tiek negalime, kad visi esame skirtingi ir kad vienodų žmonių nėra. „Tai, kad pirmoji žodžio „asmuo“ reikšmė yra „kaukė“ – tikriausiai nėra vien istorijos atsitiktinumas, o greičiau pripažinimas fakto, kad visi ir visur sąmoningai ar beveik ne, vaidiname vaidmenį... Kaip tik iš šių vaidmenų mes pažįstame vienas kitą, iš šių vaidmenų pažįstame ir patys save.“¹

Psichika iš esmės sudaryta iš daugybės psichologinių elementų, tokių kaip troškimai, vidinių paskatų, impulsų, negatyvumo ir į save sukoncentruotų būsenų. Visi šie elementai nenustodami atsiranda ir dingsta. Ir juos galime pavadinti *Žmogaus įvaizdžio daugialypumu*.

Ši žmogaus daugialypumo problema aktuali jau nuo neatmenamų laikų ir tikriausiai bus ateityje. Mes kartais sakome, kad žmogus turi stiprų ego, bet realybėje kiekvienas žmogus turi daugybę skirtingų vidinių būsenų, kurios visos turi nenutrūkstamą „aš“ pajautimą. Vieną akimirką kažkas gali būti pilnas išdidumo, pykčio, pavydo ar baimės, bet labai greitai ta būsena gali dingti vien tik todėl, kad ją pakeistų kita. Toliau žmogus įeina į kitą būseną ir taip be galo... Vidinė būsena retai būna ilgai tokia pat. Nebent ego yra ypatingai galingi, tada pvz.: baimė ar depresija gali tęstis ilgą laiką. Analizuodami save atrandame daug naujų savo veidų, kitaip tariant įvaizdžio kaukių.

Darbo aktualumas

Savo grafikos darbų kolekcija, noriu, atkreipti žmonių dėmesį į „savąjį aš“. Žmogų įtakoja mintys, emocijos, prisiminimai, gyvenime atliekami vaidmenys, socialinis sluoksnis, fizinė išvaizda, savivertė ir kt. Šiandien dažnai nebeturime laiko mintims, suvokimui, todėl paprastai jau žmonės nė nesuvokia, kad jie atlieka tam tikrus vaidmenis, kad jie patys yra tie vaidmenys. Kad suprastumėme kitą, pirma reiktų suprasti save, todėl labai aktualu bus panagrinėti savo daugialypiškumą. Kiekvienas žmogus vis kitoks, tačiau iš esmės visų turinys panašus. Kitaip sakant, skiriasi tik būdo kaukės paviršiai, o vidus visų toks pat. Kodėl taip yra? Nes jų būties pagrindas – susitapatinamas ir atsiskyrimas nuo visumos. Tad mano grafikos darbų ciklas bus priešastis sustoti ir panagrinėti savuosius vaidmenis atliekamus šiandieninėje kasdienybėje. Analizė remta asmenine medžiaga iš dienoraščio.

¹ Robert Ezra Park, *Race and Culture* (Glencoe, III: The Free Press, 1950), p.249.

Darbo objektas – skaitmenine spauda atliktas devynių darbų grafinis ciklas „Avino būdas“.

Darbo tikslas - išanalizuoti žmogaus įvaizdžio daugialypumą.

Darbo uždaviniai:

1. Suformuluoti koncepciją, pagrįstą filosofiniais, menotyriniais, socialiniais aspektais;
2. Panagrinėti vaizdinę, bei literatūrinę medžiagą kitų, garsių Lietuvos ir užsienio menininkų, darbus;
3. Sukurti vienos stilistikos grafikos darbų kolekciją;
4. Pagrindinė kolekcijos idėja, koncepcija, analizė.

Magistro darbo bazė

a) Metodologija

Pagrindinė kolekcijos koncepcija – žmogaus būsenų daugialypumas. Darbų kolekcija siekta perteikti ironišką vaizdą, rodant žmogaus būdo savybes. Kuriant kolekciją šia tema, labai svarbu išmanyti ir gilintis į žmogaus psichologiją, įvairias psichines individo būsenas, todėl labai vertinga buvo perskaityti žymios psichologės, psichoterapeutės knyga „Ėriukas vilko kailiu“, Robert Ezra Park „Race and Culture“, Eckhart Tolle „Naujoji žemė“ ir kt., įvairią filosofinę medžiagą. Remtis garsiausiais filosofais (Hipokratas, J. Boudrillard'as, Dekartas, Protogoras, Abdala Saracėnas, Merkurijus, Albert Camus ir kt.)

b) Metodika

Magistro darbo teorinėje dalyje naudoju filosofinės, meninės literatūros analizavimo bei interpretavimo metodika. Kūrybiniame darbe naudoju grafinio projektavimo metodika. Daugelį detalių piešiau pieštukais, tušinukais, markeriais ir kt. Vėliau grafiniai sprendimai atlikti Corel Draw, Photo Paint, Adobe photoshop kompiuterinėmis programomis. Darbai atspausdinti ant interjerinio tento.

Strategija

- Temos bei koncepcijos suformulavimas;
- Problemos formulavimas;
- Darbo tikslų bei uždavinių nustatymas;
- Informacijos rinkimas;
- Kūrybinis procesas;
- Teorinio darbo parengimas;
- Galutinis darbo pristatymas.

1. ŽMOGAUS BŪSENŲ DAUGIALYPUMO ILIUSTRACIJA

Grafikos darbų kolekcija „Avino būdas“ – tai devynių darbų postmodernistinio stiliaus ciklas. Šie darbai tarsi iliustracijos vieno žmogaus dienoraščio, vidinių būsenų, veidų pateikimas vaizdinėje medžiagoje. Asmeniniai išgyvenimai, patirtis, būdo kaukių paieška. „J. Boudrillard‘as – vienas iškiliausių šiuolaikinių prancūzų filosofų, suformavęs pagrindinius postmodernios epochos mąstymo bruožus. Savo klasikiniu tapusiame veikle *Simuliakrai ir simuliacija* jis nagrinėja tikrovės ir vaizduotės santykį pasitelkdamas simuliacijos sąvoką. „Simuliakrai eina pirma“, - teigia filosofas tuo pabrėždamas simuliacijos proceso lemiamą vaidmenį sprendžiant tikroviškumo problemą. Simuliacija su modelių pagalba generuoja tikrovę, kuri nėra reali – tai, Boudrillard‘o žodžiais tariant, hipertikrovė. Ir mūsų šiuolaikinis pasaulis pavirsta simuliacijos lauku, kuriame tik šen bei ten dar galima aptikti tikroviškumo liekanų.“² Kolekcijos „Avino būdas“ darbuose galima atrasti tiek tikroviškumo, tiek vaizduotės padarinių. Visų kompozicijų pagrindinis personažas – *avinas*. Per visas ciklo dalis keliaujantis su vis kitu savo „kailiu“. Avino motyvas pasirinktas, nes jis kone geriausiai atspindi kolekcijos idėją. Avinas - vienas daugialypiškiausių gyvūnų. Tai vienas populiariausių tradicinėje krikščioniškojoje ikonografijoje Avinėlio – *Agnus Dei* – simbolis žinomas nuo ankstyvosios krikščionybės laikų. Šis motyvas ypač dažnas viduramžių dailėje, bet nepraradęs aktualumo ir iki šių dienų. Kurti lengviausia yra tai, kas iš ties yra aktualu ir gerai suvokiama. Visose ciklo dalyse vaizduojamas vienas ir tas pats avinas, tik vis su kitokia kauke, būdo savybe, su kitokiu kailiu. Kartais avinui išdyksta žmogaus galūnės. Kaip dažnai žmogui „išdygsta“ avino ragai. Taip kolekcijoje atsirado daug skirtingų personažų. Užsispyrusių, veidmainių, likimo nuskriaustų, kvailių, vaikų, silpnavalių ir kitų personažų su įvairiomis psichologinės problemos. Vienas veikėjas keliauja per visus darbus ir keičia savo būdo kaukę, kurią gali įtakoti aplinka, žmonės, socialinis sluoksnis, savęs pažinimas ir kt. Ši kolekcija visiškai nesusijusi su avinu tiesiogiai. Šis personažas pasirinktas tiesiog kaip išraiškos priemonė. Visame darbe kalbama apie žmogų ir jo būdo savybes, kaukes, asmeninius nutikimus pasitelkiant į pagalbą avino kūną. Nagrinėjamas žmogaus daugialypumas.

„Tai kad pirmoji žodžio „asmuo“ reikšmė yra „kaukė“ – tikriausiai nėra tik vien istorijos atsitiktinumas, o greičiau pripažinimas fakto, kad visi ir visur sąmoningai ar beveik ne, vaidiname vaidmenį... Kaip tik iš šių vaidmenų mes pažįsime vienas kitą, iš šių vaidmenų pažįstame ir patys save“³

Ši žmogaus daugialypumo problema aktuali jau nuo neatmenamų laikų ir tikriausiai bus ateityje. Kuris iš mūsų atvirai galėtų prisipažinti, kad jis visais atvejais yra nuoširdus? Kuris

² Jean Baudrillard. *Simuliakrai ir simuliacija* / iš prancūzų k. vertė Marius Daškus. - Vilnius: Baltos lankos, 2002.

³ Robert Ezra Park, *Race and Culture* (Glencoe, III Free Press, 1950), p.249.

galėtų prisipažinti, kad jis visada sako tiesą? Kuris iš bent kartą nėra apsimetęs kvailėliu? Kuris neatstatome savo ragų norėdami pasiekti užsibrėžtų tikslų? Visa tai – *daugialypis žmogus*, kuriam tenka parodyti skirtingą savo būdą tam tikrose situacijose. Teorinio darbo didžiąją dalį sudaro būdo analizė, žmogaus psichikos analizė, žmogaus įvaizdžio daugialypumo paieškos. Kiekvienas mūsų, priklausomai o situacijos, nuolat esame vienoje ar kitoje būsenoje. Jos kinta pastoviai, kartu kinta ir mūsų balsas, naudojami gestai, vartojami žodžiai, emocijos bei jų išraiška, kinta ir veiksmai. Kiekviena būseną turi savo paskirtį. Kai mes kažko siekiame, norime dažnai atliekame tam tikrą vaidmenį. Kiekvienoje situacijoje elgiamės skirtingai. Paprastai žmonės ne nenučiuokia, kad jie atlieka tam tikrus vaidmenis. Jie patys yra tie vaidmenys. „Kai kurie vaidmenys būna subtilūs, kiti – visiškai akivaizdūs (to akivaizdumo nemato tik patys vaidmens atlikėjai)“⁴

Tiek filosofai, tiek psichologai jau nuo seno ieško tarsi tų „savojo aš“ atradimo formulių. Kaip tą tikrąjį AŠ suprasti. Savęs pažinimas reikalauja labai daug pastangų, aiškių kriterijų (ko mes siekiame?). Kiekvienas iš mūsų trokštame žinoti, koks aš, kokios mano stipriosios ar silpnosios savybės, kodėl dažnai aš reaguju vienaip, o elgiuosi visai kitaip. Kartais mes norime pažinti save ir palyginti su kitais, nors lyginimas dažnai gali padaryti mus nelaimingus, net gali pakirsti pasitikėjimą savimi. Visi skiriamės savo temperamentu, kurį į šį pasaulį atsinešame jau gimdami. „Vieni yra choleriško temperamento, į viską reaguoja ūmiai, impulsyviai, greitai užsidega, bet ir greitai pamiršta, dėl ko pyko. Kiti – flegmatikai, jiems reikia laiko įsisiūbuoti, pradėti, o kai įsitraukia, gali tęsti veiklą ilgai ir nuosekliai, yra atsparūs išoriniam poveikiui. Melancholikai paskendę savyje, jautrūs išorės stimulams, todėl dažnai pesimistiški, linkę fantazuoti, atsiriboję ir gali kantriai gilintis į vieną problemą. Sangvinikai greitai, atsparūs stresams, vyrauja jaudinimas, yra paviršutiniški ir patenkinti gyvenimu. Žinoma, temperamentas retai pasireiškia gryna forma, - paprastai asmuo yra mišraus temperamento, jam būdingi kelių temperamentų bruožai.“⁵

Pirmasis apie žmogaus asmenybės sutrikimus užsiminė Hipokratas. Jis siekė išsiaiškinti žmogaus polinkį sirgti vienomis ar kitomis ligomis. Pasak jo, organizme gali vyrėti vienas iš keturių skysčių: geltonoji ir juodoji tulžis, gleivės ir kraujas. Taip jis išskyrė temperamento tipus, kurie aktualūs ir šiandien. Asmenybė formuojasi įgimtų arba paveldėtų savybių pagrindu. „Taigi mūsų asmenybė – unikali genetinių, biologinių ir įgytų savybių visuma. O tai sąlygoja didesnę įvairovę.“⁶

⁴ Eckhart Tolle, *Naujoji žemė*, (Mijalba, 2010), p.60.

⁵ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p.228.

⁶ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p.230.

Įdėmiai pažvelgę į šalia esantį žmogų suvoksime, kad kiekvienas iš tiesų esame unikalus ir nepakartojamas – vienintelis. O tam pažinimui skirtas visas mūsų gyvenimas. Visi pirmą kartą pažvelgę į šį pasaulį yra kupinomis nuostabos akimis. Kiekvienas laukiame meilės, šilumos, artumo, jaučiame motinos artumą, tikimės būti laukiami. Tačiau kartais patiriame ir gąsdinantį šaltį, abejingumą, skausmą. Kuo pasidaro atšiauresnė mus supanti aplinka, „tuo giliau slepiasi mūsų savastis, o asmenybės periferijoje formuojasi ją saugantys „kailiai“ ir „šarvai“. Kartais jie tampa nebeįveikiami, ir net pats žmogus nebeatpažįsta savo tikrosios – tyrosios – prigimties.“⁷ Todėl pasaulyje yra pilna smurtautojų, plėšikų, žudikų, išdavikų, savanaudžių ir daug kitų, grėsmingų kaukių savininkų, kurių tikrojo veido nebematyti. Labai patiko Rūtos Bačiulytės žodžiai, kur ji sako: „(...) tikiu, kad kiekvieno žmogaus esmė švelni ir taiki. Tik po gaurais jos nematyti. Riaumojame saugodami save, kandame gindamiesi, urzgiame sutikę nepažįstamąjį. Atrodome grėsmingi ir plėšrūs. Siekiame valdyti, demonstruoti galią. Vieni išvydę pilką vilką, sprunka lauk, kiti ieško tinkamų ginklų susidoroti ir, kaip tolimiausi mūsų protėviai, tiki, kad nužudę įgauna žvėries jėgą.“⁸

Esame susvetimėję, bijome ne tik kitų, bet jau dažnai ir savęs. Regis lengviausia yra susigūžti, pasislėpti po tam tikra kauke ir atsakomybės kaukę užmesti kažkam kitam ant pečių. „Norime būti laisvi, bet vengiame atsakomybės. Deja, laisvė ir atsakomybė yra neatsiejamos. Pasirinkdami laisvę, pasirenkame galimybes ir atsakomybę – pasirenkame augimą. Vengdami atsakomybės dangstomės vilko kailiu, bet taip ir liekame baimės įkaitai, priklausomi žmonės. Netgi tie, kuriems vilko kailis priauga lyg tikroji oda, o švelnios ėriuko vilnos nebematyti, ir kurie jaučiasi esą žemės galingieji bei mano, jog kiti jiems privalo paklusti, - tēra ėriukai vilko kailyje, imituojantys riaumojimą iš stingdančios baimės ir netikrumo. Jie sutrikę daugiau nei kiti, nes apsimeta vilkais ne tik kitiems, bet ir patys sau, pamiršdami kas esą.“⁹ Verčiamės per galvą ir bandome apsimesti tuo kas nesame.

⁷ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p.298.

⁸ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p.298.

⁹ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p.299.

2. POSTMODERNIZMAS

Anksčiau minėta, kad darbų ciklas „Avino būdas“ tai postmodernistinio stiliaus kolekcija. Todėl trumpai būtų tikslinga išsiaiškinti kas tai yra.

Šiandieninėje visuomenėje vis dažniau ir dažniau skirtinguose kontekstuose ir besikeičiančioje erdvėje galima išgirsti sąvoką – postmodernizmas. Tokia frazė kaip „mes gyvename postmoderniais laikais“ tapo beveik kliše šiandieninėje visuomenėje. Netgi patys didžiausi postmodernizmo priešininkai greitai tai pripažino. Tačiau ar kiekvienas nugirdęs ar netgi vartojantis šį terminą žino, ką ši sąvoka sako, teigia ir nagrinėja. Teiginys, jog gyvename postmoderniais laikais yra lyg ir patvirtinimas, jog postmodernizmas įtakoja šiuolaikinę kultūrą ir jog jo įtaką galime matyti aplink mus, tačiau tai jokių būdu nereiškia, jog postmodernizmas kaip idėjų ir doktrinų visuma yra visuomenėje bendrai priimtas. Iš esmės visuomenė yra įtakojama postmodernizmo paradigmos jai pačiai to nesuvokiant.

Bandant apibrėžti šią sąvoką, turbūt ir vertėtų pradėti nuo to, jog tai sunkiai apibrėžiamas terminas. Tai „tam tikrų kritinių, retorinių, strateginių nuostatų visuma, asocijuojama su skirtingumu, pasikartojimo, simuliakro, hiper - realybės koncepcijomis, destabilizuojančiomis kitas – būvio, identiteto, istorinio progreso, episteminio tikrumo, vienareikšmiškumo idėjas.“¹⁰

Postmodernizmas – šiuolaikinis judėjimas, turintis nemažai trūkumų, tarp kurių neaiškumas, miglotumas, nesuvokiamumas, pretenzingumas, ekscentriškumas ir t.t. Šių savybių sąrašą būtų galima tęsti ir tęsti. Be to, stengiantis kuo labiau ir išsamiau paaiškinti šį reiškinį, tuo sudėtingiau ir painiau viskas gaunasi. Ir apskritai, aiškumas nėra būdingas postmodernizmui ir kartais sąmoningai yra atmetamas. Šį atmetimo procesą būtų galima apibūdinti kaip lūžio momentą, kada iš esmės keičiasi nusistovėję Europinio meno principai, šablonai. Pasak A. Andrijausko, tai - epochinis perversmas, radikali kultūros paradigmos ir dvasinių orientyrų kaita, kurių dar nesuvokėme. „Postmodernus yra tas, kuris suvokia save anapus nepanaikinamos kalbos, mąstymo ir gyvenimo formų įvairovės priverstinio vienoviško įsivaizdavimo ir žino kaip su visu tuo elgtis. Ir, be to, visai nebūtina gyventi XX a. pabaigoje – jau Wittgenstein‘as ir Kant‘as, Diderot‘as, Pascal‘is ir r Aristotelis galėjo vadintis postmodernistais.“¹¹

Kolekcijoje „Avino būdas“ gausu detalių: pėdučių, kojųčių, rankyčių faktūrinių elementų ir daug kitų, todėl šią kolekciją galima priskirti prie postmodernistinio stiliaus darbų. Vyraujantis chaosas, maišalynė.

¹⁰ [http://www.culture.lt/daile/01\(1\)/iii.htm](http://www.culture.lt/daile/01(1)/iii.htm) [žiūrėta 2012-12-20]

¹¹ Wolfgang Welsch. Mūsų postmodernioji modernybė / iš vokiečių kalbos vertė Alfonsas Tekorius. -- Vilnius : Alma littera, 2004, 89-90 psl.

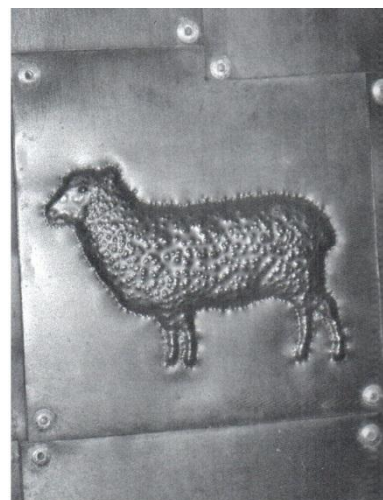
3. ANALOGAI

3.1. Eimantas Ludavičius

Studijos VDA TDF visgi padarė mažesnę ar didesnę įtaką šiaip kolekcijai. Studijuojant juvelyrišką pradėta avino kelionė, tęsiama ir grafikoje. Tuomet sukurta šešių segių kolekcija (priedas nr. 1-6). Tuo metu jau „atradau“ garsų Lietuvos menininką - Eimantą Ludavičių. Jo ciklais kuriami darbai padarė įtaką ir mano kolekcijoms. Menininkas nevensgia sugrįžti prie jau anksčiau pasirinkto motyvo. Tą patį motyvą jis gali pavaizduoti skirtingomis technikomis. Būtent taip nutiko ir su avelėmis. Pirmasis darbas „*Cukriniai avinėliai*“ (2002) (1 pav.). Menininkas gavo pasiūlymą apipavidalinti cukrainės esančios Aušros Vartų gatvėje 4A Vilniuje portalą. Šio kūrinio pagrindinis motyvas – avelė.

1 pav. M. Janušonienės nuotrauka

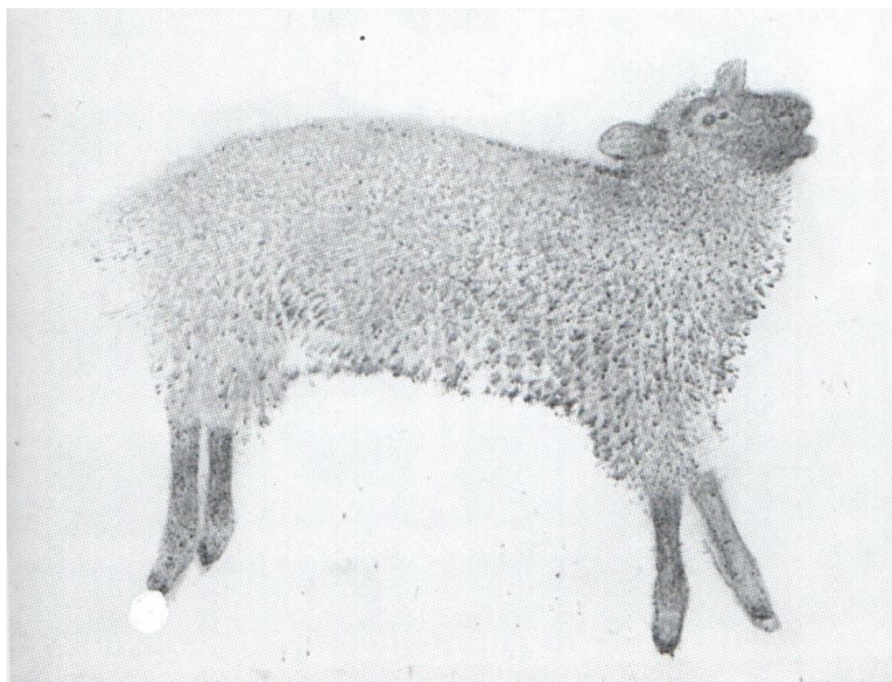
2 pav. M. Janušonienės nuotrauka

„Kadangi eksterjeras buvo kuriamas konkrečią paskirtį turinčiai patalpai – cukrinei, tai asociacijos su cukriniais avinėliais kilo neatsitiktinai. (...) Kiekvienoje plokštėje kalstymo technika išgaubtas subtilus reljefinis avelės atvaizdas. Piešinys akademiškai tikslus, stilizacija minimali. Kiekviena atskira plokštelė yra savarankiškas meno kūrinys.“¹² (2 pav.)

Sekantis kūrinys, kuriame buvo avies motyvas, sukurtas po dviejų metų, tik jau visai kitu amplua: nedidelio formato piešinys *Dolly. Atgal į bandą* (2004, drobė, raudonas tušas) (3 pav.). Šio Ludavičiaus kūrinio atsiradimo inspiracijos sietinos su avių pažinimo ir natūros patirtimi: stebint avių bandą, stengdamasis perprasti jų psichologiją ir elgsenos standartus. Pats menininkas

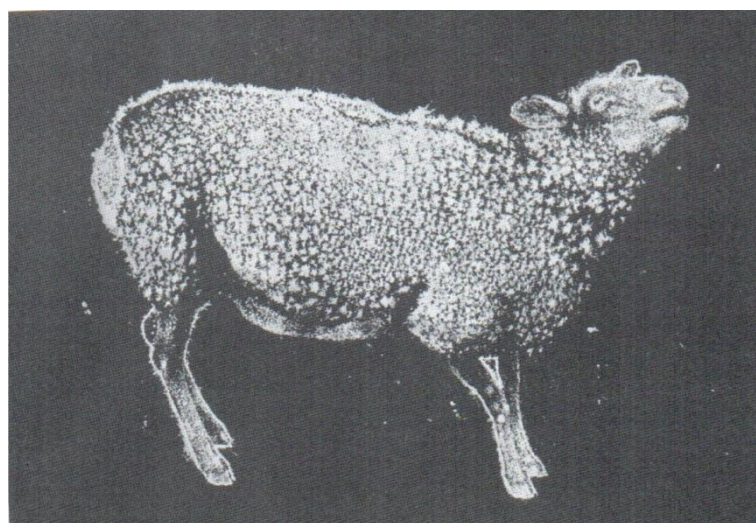
¹² . Margarita Janušonienė, „Avinėlio simbolio metamorfozė sakralinėje ir pasaulietinėje dailėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilninsis*, Vilnius, t.52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarytoja Dalia Klajumienė, p.239.

teigia suvokęs, kad tai iš tiesų yra prieraišūs, bendruomeniški bandos gyvūnai, atskirti nuo jos sutrinka, panikuoja, elgiasi neprognozuojamai.¹³

3 pav. Nuotrauka Margaritos Janušonienės

E. Ludavičiaus darbuose avino tema plėtojama ir grafikos kūrinyje *Avis.I* (2005, šilkografija). Analizuojant ankstesnius kūrinius buvo pakankamai aiški jų kūrimo dingstis, o pastarasis darbas mįslingesnis, sunkiau interpretuojamas. Ludavičius yra piešinio virtuožas. Tai gi ir šis darbas yra meistriškai nupieštas, gebėjimas perteikti judesį ir faktūras. Klaustrofobiškos juodos erdvės centre – masyvi baltos avies figūra, kaip tobula gilios vienatvės ir savistabos vaizdas(4 pav.).

4 pav. Nuotrauka Margaritos Janušonienės

¹³. Margarita Janušonienė, „Avinėlio simbolio metamorfozė sakralinėje ir pasaulietinėje dailėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius, t.52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarytoja Dalia Klajumienė, p.239.

Dar vienas sugražinti avių atgal į būrį – dekoratyvinis pano *Avių banda* (2005. organinis stiklas, metalas, šilkografija). Ant dvigubos organinio stiklo sienelės, įmontuotos į metalinį karkasą, šilkografijos technika juodais dažais atspausti identiški avių piešiniai. Atvaizdų kartojimo, „multiplikavimo“ principas, išdėstant juos šachmatų tvarka, padeda sukurti judėjimo bei slinkties įspūdį, kurį dar labiau sustiprina vaizdo sudvejinimas. Šiame kūrinyje labai apgalvotai pasirinktos medžiagos – skaidrios, šaltos, švarios – puikus pagrindas virpantiems atspaudams. Avių bandą interpretuoti galime įvairiai: pasitelkdami priežodžių ir patarlių teikiamą reikšmių arsenalą (žmonių minia – avių banda; baltos lankos – juodos avys; skaičiuojame avis, kad užmigstume; saugomės vilko avies kailyje; kūdikiai – nekalti avinėliai ir t. t.), taip pat ir kaip klonavimo metafora.¹⁴

Ludavičiaus kūrinuose avinėlio (avelės, avies) motyvas yra vizualios kontempliacijos objektas, leidžiantis apmąstyti gelmines būties kategorijas: gyvybės ir mirties, laikinumo ir amžinumo, bendrumo ir atskities. Šiuolaikiniame mene simboliai grynu, švariu pavidalu beveik neaptinkami: laikui bėgant jie įgauna naujų reikšmių ir apauga kitokiomis, neretai individualiomis prasmėmis potekstėmis, todėl ir interpretuojami gali būti labai įvairiai ir netikėtai

Tai kad šis menininkas kuria darbus ciklais arba kitaip tariant serijomis ir išbando tą patį motyvą įvairiose meno rūšyse, pasirodė esą artima. Studijuojant VDA TDF gimę metalo plastikos šešių segių kolekcija avino būdas, vėliau studijuojant ŠU menų fakultete grafiką pirmame kurse šilkografijos technika sukurta maža grafikos kolekcija naudojant tą patį motyvą – aviną ir dabar baigiamasis ciklas, atliktas kompiuterine spauda „Avino būdas“. Įdomu tą patį motyvą pabandyti vaizduoti ne tik įvairiomis grafikos technikomis, bet ir metalo plastika. Tai padeda geriau pažinti personažą, suprasti jo anatomiją per piešinį ir reljėrą.

¹⁴ Margarita Janušonienė, „Avinėlio simbolio metamorfozė sakralinėje ir pasaulietinėje dailėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius, t.52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarytoja Dalia Klajumienė, p.239.

3.2 Mikalojus Povilas Vilutis

Daugeliui didelį susidomėjimą kelia garsus lietuvių dailininkas, grafikas, serigrafijos pradininkas Lietuvoje, pripažintas šios technikos virtuozas – Mikalojus Povilas Vilutis. Kuriant kolekciją „Avino būdas“ buvo peržiūrėta daug katalogų. Ieškota inspiratorių. Tad vienas iš labiausiai savo darbais sužavėjęs menininkas būtent M.P. Vilutis. Asmeniškai man labiausiai patinka jo vėlyvieji darbai, kur darbai prisotinti spalva, kur spalvos pagalba išgaunami perėjimai, gylis. Vėlyvesniuose darbuose „piešinys koliažiškas – t.y. vienoje figūroje derinamas skirtingo pobūdžio braižas – nuo apibendrintų dėmių iki natūralistiškų detalių dar įvedant kelis ornamentų plotus.“¹⁵ Todėl šiek tiek pasirodė artima. Kuriant kolekciją „Avino būdas“ taip pat naudojama ir linija ir dėmė ir realistinių detalių (kojų, avino galvų), ornamentų, faktūrų. Įdomus faktas tas, kad dabar menininkas pradeda piešti darbą, kai jau mintyse puikiai žino kaip jis turės atrodyti visas vaizdas. Dailininkas sako: „Neieškokite mano paveiksluose prasmų, simbolių, gilių minčių, jų ten nerasite.“¹⁶ Palikta teisė žiūrovui fantazuoti. Įdomius ši persona ne tik kaip menininkas, bet ir kaip žmogus. „Atradau“ jį visai neseniai, bet pamačiusi negalėjau juo nesižavėti. Ieškau jame įkvėpimo. Nesistengiu būti į jį panaši, bet pasimokyti tikrai yra ko.

¹⁵ <http://mmcentras.lt/?id=2&lang=lt&style=&dis=&Sid=75&cv=1> [žiūrėta 2013-01-03]

¹⁶ http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=953&kas=straipsnis&st_id=16998 [žiūrėta 2012-12-21]

4. SKAITMENINĖ GRAFIKA

„Dabartinis Lietuvos grafikos menas yra ir tradicinis, ir novatoriškas. Daug profesionalių menininkų naudoja įprastas grafikos technikas – jie ištikimi paišymui, raižymui ir puoselėja individualią kūrybos stilišką. Tačiau šiandien kompiuterinės technologijos, tapusios beveik kiekvieno žmogaus neatsiejama gyvenimo dalimi, yra sparti, sumanymų nevaržanti darbo priemonė. Išstobulėjus skaitmeninės spaudos technologijoms, net tradicinės grafikos atstovai kūryboje sėkmingai išbandė kompiuterio grafinių programų galimybes.

Lietuvoje personalinis kompiuteris su grafinėmis programomis pradėtas naudoti apie 1990 metus grafinio dizaino, architektūros, inžinerijos srityse. Prireikė dešimtmečio, kol skaitmeninė grafika tapo viešai pripažintu meninės raiškos būdu, kuris iki šiol vertinamas skirtingai. Tačiau greta klasikinės grafikos kūrinių parodose pasirodo vis daugiau skaitmeninių darbų. O per keletą pastarųjų metų M. M. Danio ir kitų iniciatyva buvo surengtos parodos, skirtos vien skaitmeninei grafikai.¹⁷

Skaitmeninė grafika – šiuolaikinio vaizduojamojo meno dalis, kai vaizdas yra kuriamas naudojant kompiuterį ir tam tikrų jo programų technines priemones. Skaitmeninė grafika, kaip ir tradicinė grafika yra skirstoma į taikomąją ir meninę grafiką, ir tobulėjant kompiuterinėms technologijoms yra labai plačiai naudojama dabartiniame pasaulyje - apima reklamų (televizijoje ir internete), logotipų, prekinių ženklų, piešinių, fotografijų, multimedinių prezentacijų, kinematografijoje vaizduojamų elementų kūrimą ir pan. Skaitmeniniai paveikslai gali būti kuriami nuo pat pradžių naudojant tik kompiuterinių programų priemones arba kaip pagrindą naudojant nuotraukas, piešinius, iliustracijas. Skaitmeninė grafika skiriama į vektorinę ir rastrinę grafiką. Nors skaitmeninės grafikos kūrėjas turi puikiai išmanyti specialias kompiuterines technologijas, tačiau kuriant meninę skaitmeninę grafiką, siekiant gauti norimą efektą, jis dar privalo būti profesionalu ir vaizduojamųjų menų srityje. Žinoti, kaip realiame pasaulyje šviesa veikia įvairius objektus, kaip yra vaizduojama daiktų perspektyva, kaip tam tikri fiziniai, vaizduojamoje erdvėje greta esantys objektai veikia vieni kitus, kaip sąveikauja spalvos ir t.t., tai yra žinoti viską, ką turi žinoti ir tradicinės grafikos kūrinių kuriantis menininkas. Todėl skaitmeninė grafika jau keliolika metų yra laikoma dar viena nauja menine disciplina, o šia technika sukurti kūriniai yra vadinami skaitmeninės grafikos kūriniais ir priklausomai nuo autoriaus meninio meistriškumo yra laikomi vertingais meno kūriniais, sukurtais pasitelkus šiuolaikines technologijas. Skaitmeninės grafikos

¹⁷ http://www.culture.lt/lmenas/?st_id=11112 [žiūrėta 2013-01-03]

kūrinys gali būti išsaugojamas įvairiomis formomis ir kaip ir tradicinės grafikos kūrinys atspaudžiamas ir padauginamas naudojant šiuolaikines spaudos priemones.¹⁸

Ciklas „Avino būdas“ taip pat atliktas skaitmenine spauda. Studijuojant magistratūroje grafiką tenka pabandyti įvairias grafikos technikas: pavyzdžiui šilkografiją, medžio raižinį, ofortą ir kitas. Tad pirmame magistratūros kurse studijuojat grafiką kaip tik ir buvo pradėta kolekcija su avino personažu ir technologijos (šilkografijos) išbandymas. Pavyzdžius žiūrėkite prieduose. (priedas nr. 7 - 8). Bet kurdama galutinę kolekciją baigiamajam darbui apsistočiau ties skaitmenine spauda. Naudoju dėmę ir liniją. Dirbant kompiuteriu, yra labai paprasta vieną detalę perkelti į kitą darbą ir taip modeliuoti vis naują darbą. Koliažo principu dėliojami objektai sukuria vis naują nuotaiką, vis naują darbą. Susikūrus darbus kompiuteryje, juos galima atspausti ant įvairių medžiagų: popieriūsus, tento, drobės. Šį kartą naudotas interjerinis tentas. Bet prieš buvo atlikti bandymai ir ant drobės, bei mažesnio formato (41 x 58cm). (Žiūrėti prieduose 9 - 12)

¹⁸ <http://www.artavenue.lt/meno-galerija-paveikslai/skaitmenine-grafika-2> [žiūrėta 2012-12-20]

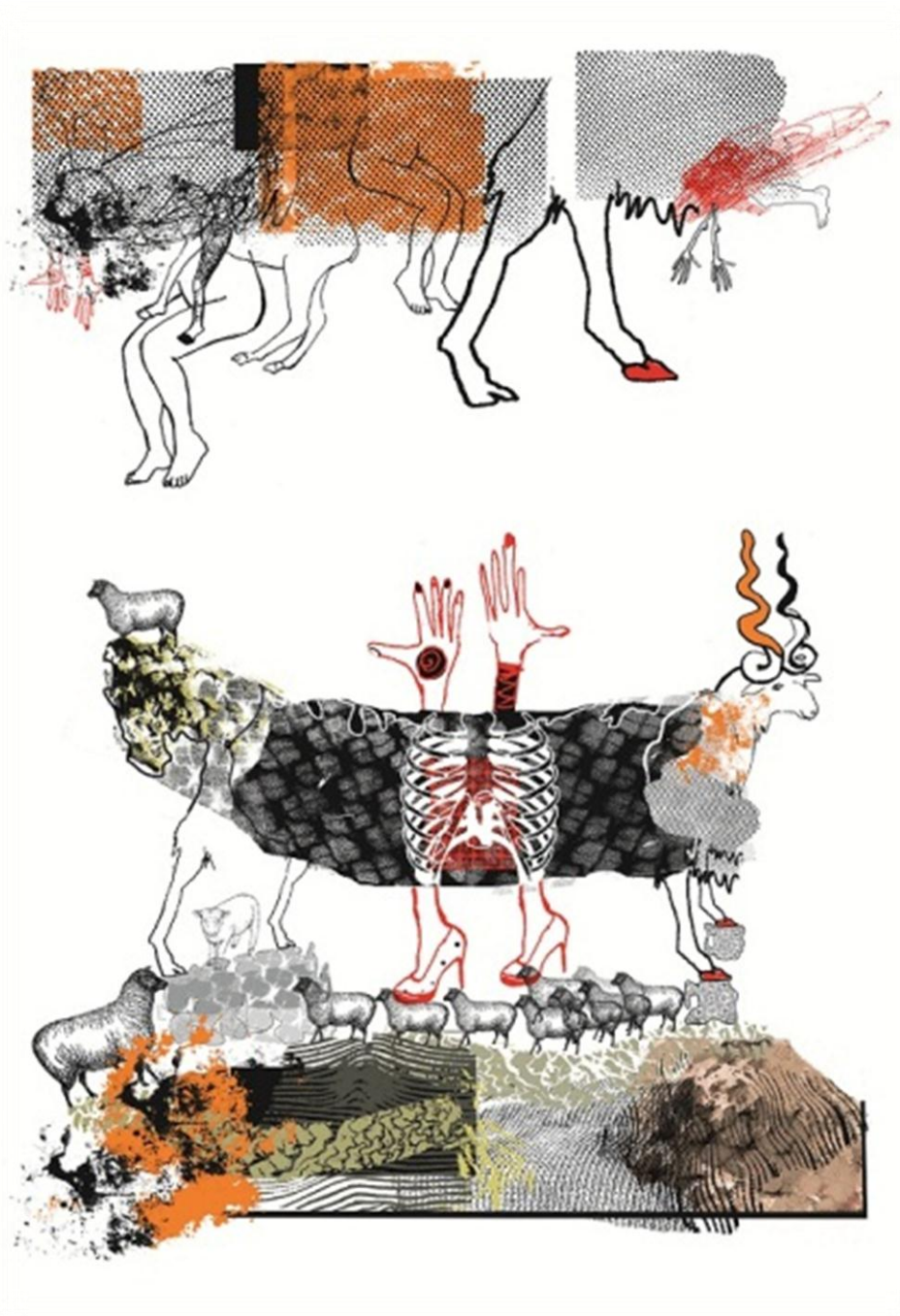
5. GRAFIKOS DARBŲ KOLEKCIJA „AVINO BŪDAS“

Kad suprastume visą situaciją privalome matyti visą kompoziciją ir ją analizuoti, nes kiekviena smulki detalė gali būti taip pat labai svarbi, nes būtent ji galbūt ir privertė aviną atrodyti vienaip ar kitaip, būti užsidėjus vienokią ar kitokią kaukę. Dažniausiai vienoje kompozicijoje yra ne vienas, o keli skirtingi personažai. Kaip ir mes gi nė dienos neišbūname vieni. Darbas, studijos, tiesiog gyvenimas priverčia kasdien sutikti ne vieną žmogų, ne vieną gyvi ar naują daiktą, kurie mus vienaip ar kitaip paveikia. Rašto darbe visi darbai pateikti atsitiktine tvarka, nes kolekcijos eiliškumas kas kartą galėtų būti vis kitoks. Nėra taip, kad visada pirmadieniais žmogus bus užsispyręs, antradieniais – dviveidis, ir t.t. Ta pati būseną gali kartotis ir kartais net sunku pasakyti kaip dažnai. Todėl darbai neturi griežto eiliškumo. Visuose darbuose gausiu detalių, kurios kuria aplinką.

DARBAS NR. 1 (5 pav.)

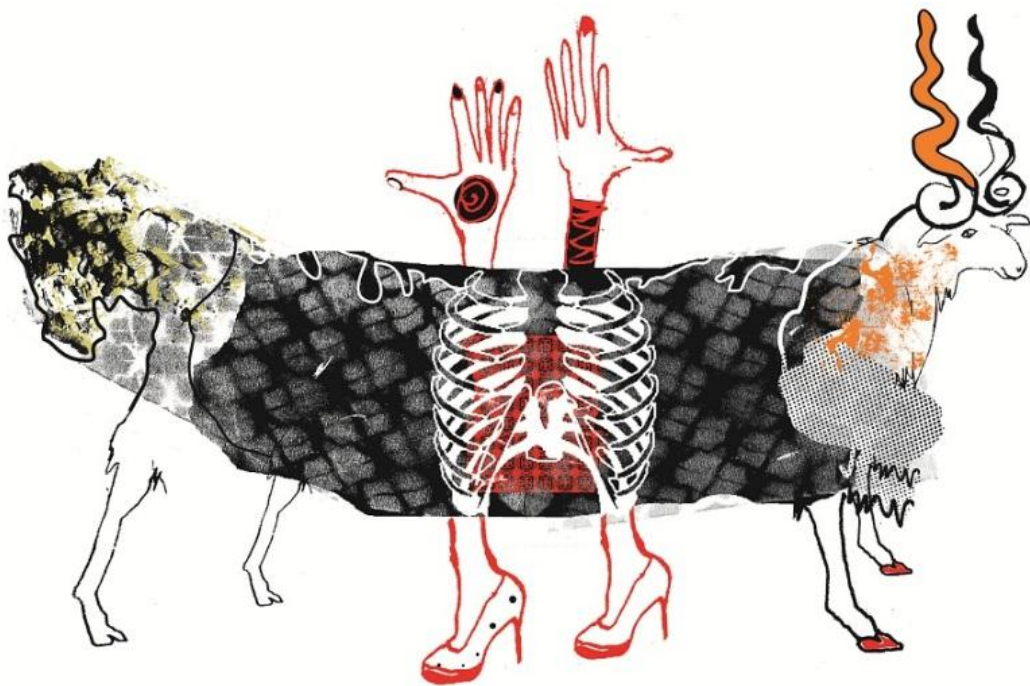
Pirmoji kompozicija, kurioje apstu kojų: vyro, moters, avino. Kojų pagalba mes stovime ant žemės. Kojos mums suteikia daugybę pasirinkimų. Jų pagalba mes galime stovėti, eiti (taip iš vienos vietos patekti į kitą), bėgti, šokinėti, spardyti, signalizuoti belsdami grindinį, kojų pagalba mes galime plaukti. Tai žinoma turbūt kiekvienam, tik gal ne kasdieną apie tai buvome pagalvoję. Tačiau ar dažnai susivokiame, kad kojos gali išduoti ir kai ką daugiau apie mus pačius? Pagal kojų padėtį, nepriklausomai nuo to, stovite ar sėdite, galima nustatyti ne tik žmogaus charakterį, bet ir jo asmenybę bei temperamentą. Naudoju daug faktūrinių elementų, kurie padeda sukurti aplinką, nuotaiką, suteikia paslapties. Viena faktūra jungiasi su kita, viena užlipa ant kitos, ta suteikia žaismingumo, įdomumo. Detalė atsiranda ir kartais nepastebi kur ji baigiasi, kur ji dingsta. Kompozicijos atrama – juoda linija apačioje, kuri suteikia stabilumo, griežtumo. Taip viršutinė kompozicijos dalis yra laisvesnė, skraidanti padebesiai, nekonkreči, tuo tarpu apačioje, nors veiksmas ir vyksta, bet personažai turi tvirtą pagrindą po kojomis. Pagrindinis personažas šioje kompozicijoje yra centre stovintis avinas (6 pav). Jis stovi ant daugybės mažesnių, kuklesnių, mažiau pasitikinčių savimi avelių. Taip parodydamas nepagarbą kitiems, savanaudiškas, užsispyręs, egocentriškas, nuolat kovojantis su kitais, turintis daug priešų avinas. Noras turėti daugiau, nei kiti, būti lyderiu, vaikščioti iškelta galva. „Neretai ego aiškiai žino, ko nori, ir siekia savo tikslų

nuožmiai ir negailestingai. Čingischanas, Stalinas, Hitleris, - tai tik keli tipiškiesni pavyzdžiai.¹⁹ tvirtą pagrindą po kojomis. Pagrindinis personažas šioje kompozicijoje yra centre stovintis avinas (6 pav.). Jis stovi ant daugybės mažesnių, kuklesnių, mažiau pasitikinčių savimi avelių. Taip parodydamas nepagarbą kitiems, savanaudiškas, užsispyręs, egocentriškas, nuolat kovojantis su kitais, turintis daug priešų avinas. Noras turėti daugiau, nei kiti, būti lyderiu, vaikščioti iškelta galva.

5 pav.

¹⁹ Eckhart Tolle, *Naujoji žemė*, (Mijalba, 2010), p.36.

6 pav.

Šiuolaikinės filosofijos pradininku laikomas Dekartas (Descartes), pasakė posakį: „Mąstau, vadinasi, esu“²⁰. „Faktas, kad žmogus visą laiką mąsto, jo supratimu, buvo visiškai neabejotinas, todėl jis sutapatino mąstymą ir būtį („aš mąstau“ ir „aš esu“). Užuoat atskleidęs didžiąją tiesą, Dekartas rodo ego šaknis, tačiau to nė nenutuokė.“²¹ Tad kai tariame „aš“ dažniausiai tai jau bus ego balsas. Ego sudaro, jau kaip ir minėjau anksčiau, mintys, emocijos, prisiminimais ir kiti dalykai su kuriais mes tapatinamės ir žinoma mūsų gyvenime atliekami vaidmenys.

²⁰ Eckhart Tolle, *Naujoji žemė*, (Mijalba, 2010), p.41.

²¹ Eckhart Tolle, *Naujoji žemė*, (Mijalba, 2010), p.41.

DARBAS NR. 2 (7 pav.)

7 pav.

Antrojo kompozicija gausi detalių, faktūrų. Kairėje pusėje iš įvairių grafinių ornamentų susidarė siena, kuri tarsi užbrėžia kūrinio pabaigą, nes veiksmo už jos nebėra. Veiksmas vyksta su keliais veikėjais, kai kurie vėl turintys žmogaus galūnes. Pagrindinis veikėjas (8 pav.) ir keli antraeiliai (9 – 10 pav.), bet tokie pat svarbūs, nes be jų nevyktų veiksmas.

Pagrindinis veikėjas, su jauno avinėlio galva, bet su dideliu žinių bagažu ir iš paskos besivedantis savo mokinius. Daug rankų ir kojų – noras eiti, imti, duoti. Kūnas jau lyg ir su kupra, bet protas šviesus. Iš pagrindinio personažo kupros besiveržiantys objektai, tai sukauptas žinių bagažas. „Žmogus tėra nendrė, trapiusias iš gamtos kūrinių, bet tai mąstanti nendrė.“²² Būrys sakė, kad „klausti gali tik žmogus. Nei akmuo, nei augalas, nei gyvūnas to negeba.“²³ Žmogus mąsto apie pasaulį arba pats apie save. Antikos filosofai mąstė apie pasaulį. „Pirmieji žvilgsnį nuo kosmoso į žmogų nukreipė sofistai. Žmogus, teigė sofistai Protogoras, yra visų daiktų matas.

²² Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.31.

²³ Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.35.

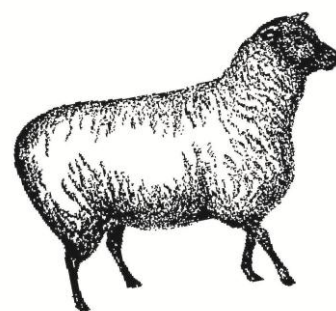
Esančių – kad jie yra. Nesančių - kad jų nėra.²⁴ Šiuolaikinis amerikiečių filosofas teigė, kad filosofija, „ - tai nenutrūkstamas žmonijos pašnekesys.“²⁵ Epikūras (antikos filosofas) skatino filosofuoti visus, tiek senus, tiek jaunus. Todėl mano kūrinyje atsiranda ir avinų, ir avelių ir ėriukų, kurie ir simbolizuoja – jauną, seną, nesvarbu vyras ar moteris, svarbu mąstyti, galvoti, išmoksti bendrauti su žmonėmis.

8 pav.

9 – 10 pav.

²⁴ Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.10.

²⁵ Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.11.

DARBAS NR. 3 (11 pav.)

11 pav.

Kompozicija įeinanti iš dešinės į kairę ir po to kylanti į viršų (į dangų). Pagrindinis veikėjas (12 pav.) – dvigalvis avinas. Viena galva su užsiraičiusiais ragais ir ištiestomis kojomis į priekį, antroji – su karūna, kuri byloja apie kultūrinius sluoksnius. „Graikų kalboje *stephanos* – nuoroda į kažką apibrėžto, aptvertą. Lotyniškas atitikmuo yra *corna* – vainikas, akadų kalba *carnu*, turi bendro su hebrajišku žodžiu *cornus* – ragas. Visi žodžiai nusako kažką lenkto, linkusio į apvalumą. Hebrajiškos šaknies vainikas reiškia jėgą ir valdžią. Vainikuojant žmogų norima pasakyti, kad to žmogaus valia ir valdžia atėjo iš aukštybių. Apvali vainiko forma yra nuoroda į tobulumą, amžinybę.“²⁶ Personažas drąsiai žengiantis pirmyn, iškelta galva, nes ant jos deimantais nusagstyta karūna. Iš pradžių buvo pinami vaikinai iš įvairių augalų. Asirų ir Egipto pasaulyje, o ypač Persų imperijos laikais jau buvo naudojamos diademos ir tiaros. Jas nešiojo didikai (diademas dažniausiai nešiojo moterys). Tai buvo švento karališkumo simbolis. „Romos imperijoje po Konstantino edikto (313 m.) diademas imta nešioti kaip karališkumo simbolį, nes krikščionybė tapo valstybės religija, o imperatorius tapo švento karališkumo atstovu. Ankstyvaisiais viduramžiais

²⁶ <http://www.polia.info/Ikona/Simboliai.htm> [žiūrėta 2013-01-04]

(VI-VII a.) diadema ima vystytis. Ji inkrustuojama brangakmeniais, auga į viršų. Iš lankelio formos tapo apvalia aplink visą galvą. Toliau ant karūnos atsirado lankas viršuje jungiantis dvi puses kaip tiltu jungiančiu Dievo ir liaudies valią imperatoriaus asmenyje.²⁷

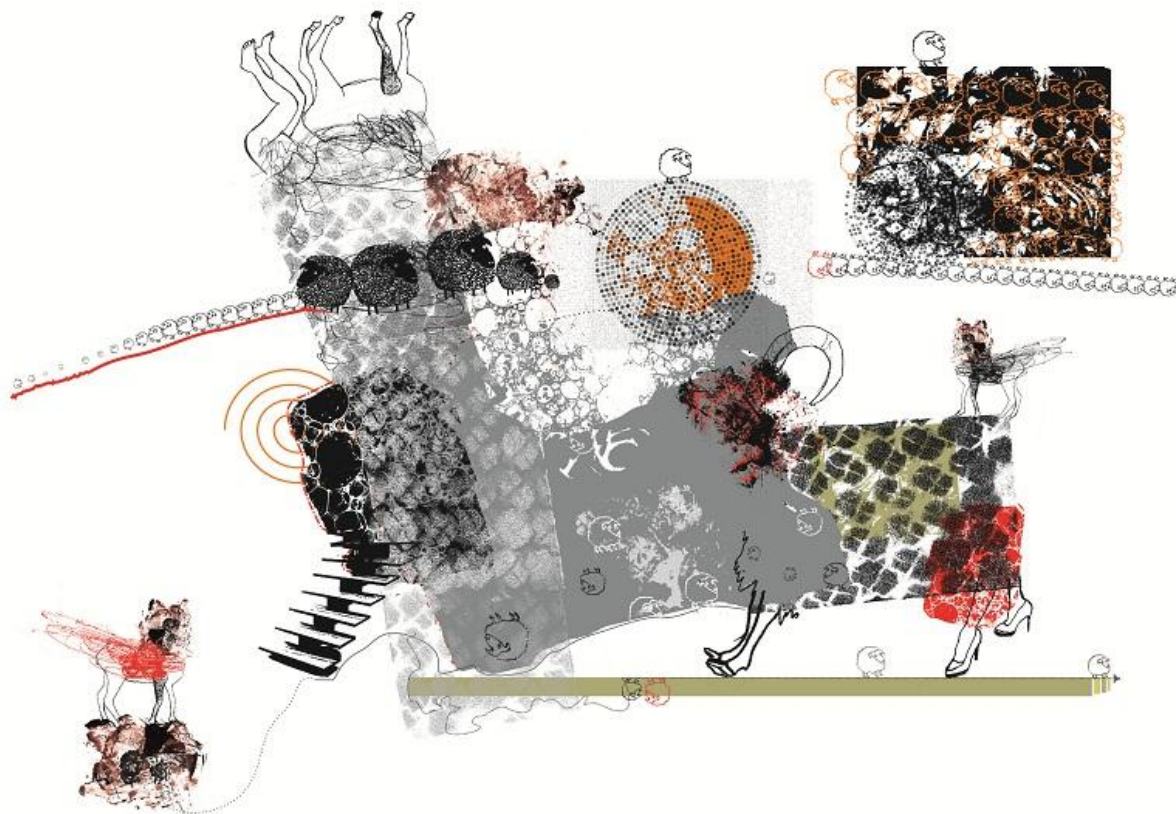

12 pav.

Žemę ir dangų jungia laiptai, kurie simbolizuoja kilimą, siekimą, perėjimą į kitą būseną. Žmogaus emocinio ir dvasinio tobulėjimo, išminties ir žinių troškimo simbolis. Kompozicijos vyrauja net trys apskritimai ir ratas įstrigęs tarp laiptų. Apskritimas visose kultūrose buvo laikoma Visatos išskirtinumo, nedalomumo ir tobulumo vaizdu. Apskritimas neturi nei pradžios, nei pabaigos. Jis reiškia beribę erdvę, tobulybę ir amžiškumą, bei yra Dievo simbolis. Apskritimo forma analogiška dangaus kūnų Saulės ir Mėnulio formoms. Platono idėjų pasekėjų ir filosofų neoplatonikų nuomone, apskritimas yra tobuliausia forma. Prie apskritimo pridėjus stipinus tampa rato simboliu, kuris priešingai apskritimo nekintamumui, papildomai pabrėžia dinamiką. Ratas jungia dvi laiptų pakopas, pirmą ir antrą aukštus. Laiptų pabaigoje itin dinamiškas objektas. Tarsi viesulas pagavęs rankas ir kojas. Neaišku kur nuneš, kur pames.

²⁷ <http://www.polia.info/Ikona/Simboliai.htm> [žiūrėta 2012-12-23]

DARBAS NR 4 (13 pav.)

13 pav.

Ketvirtoje darbo kompozicija skiriasi nuo prieš tai buvusių. Daugiausia veiksmo čia vyksta centre. Dominuoja pilka dėmė, po kuria slepiasi pagrindinis kompozicijos objektas (14 pav.) Pilka spalva čia kaip rūkas, pro kurį ne viskas matyti. Personažai taip pat ne visiškai matomi, pradingsta migloje, protarpiais išlįsdami į dienos šviesą. Pagrindinis avinas šioje kompozicijoje nėra griežtai apibrėžtas, tik kai kurios detalės: aštrus ragas, priekinės avino kojos ir galinės moters. Pagrindinis veikėjas šį kartą kompozicijoje ne dominuoja, jis slepiasi, bijo būti dėmesio centre, užsidaręs savyje. Eina tiesiu keliu, nei kyla, nei krenta. Pilka, nuobodžiai, praradusi tikėjimą ir pasitikėjimą būtybė. Nėra taisyklių, nurodančių, kaip žmogus turi gyventi šiame pasaulyje. Tokios taisyklės gyvenimą paverstų kalėjimu. Esama rutinos ir tvarkos, bet nesama taisyklių, įtikinėjimų, kad kasdienybės rutina yra prasminga. Netgi gyvendamas kaip pelė urvelyje, žmogus gali mesti kelią, kurį jam diktuoja rutina be taisyklių. O jei jis neįstengia šito padaryti, jame, be jokios abejonės ir labai dažnai, kyla pašėlęs geismas nusimesti kasdienybės grandines, išsiveržti iš rutinos nutiestų kelių ir gyventi taip, tarsi galėtum vaikščioti visais pasaulio keliais, judėti visomis kryptimis, gerėtis visų kontinentų saulėmis. Deja, tas geismas bevaisis. Jį sugniuždo patirtis. „Jei jaunystėje žmogų dar vilioja tūkstančio kelių ir šimto gyvenimų fontomai, tai kiek vėliau ateina

akimirka, kad ji nutvilko siaubinga mintis: nieko kito jau nebus, viskas tik kartosis, man liko vienas kelias, iš vienos rutinos galima pabėgti ne į kažkokį fantastišką nuolatinės laisvės pasaulį, o tik į kitą rutiną.²⁸ Visgi galime teigti, kad pasaulis irgi yra kalėjimas, tačiau gyventi laisvėje tam tikra prasme yra net gi sunkiau nei kalėjime, nes gyvenimas – tai tas pats kalėjimas, tik be taisyklių. Taisyklės įprasmina gyvenimą ir pasaulį, o jei taisyklių nėra žmogus pasijunta tarsi apgautas ir pradeda mąstyti, jog jo gyvenimas yra beprasmiškas. O dar blogiau, kai žmonės to nepasako, o tyliai taikstosi su beprasmybe. Galima teigti, kad šį jausmą patiria beveik visi, na jei ne visi tai dauguma normalių žmonių. Darniausiai tai būna tik akimirka, vėliau vėl grįžtame į rutiną, ieškome saulės, kad nudžiugintų mus ir nušviestų pasaulį spalvomis. Todėl šios kompozicijos centre taip pat rasime apskritimą – saulės simbolį ir kitų tarsi skraidančių personažų (15 pav.), kurie padeda pabėgti nuo absurdo, rutinos, beprasmybės.

14 pav.

15 pav.

²⁸ Albert Camus, *Sizifo mitas*, Baltos lankos 2007, p.158.

DARBAS NR. 5 (16 pav.)

16 pav.

Penktasis darbas gausus faktūrinių elementų. Kompozicija tvirtai stovi ant statiško, ilgo pagrindo, kuris suteikia šiek tiek griežtumo. Pagrindinis veikėjas – avinas pajacas, pamaiva, kuris elgiasi ne rimtai ir neoriai (17 pav.). Klouno rūbais apsivilkęs avinas, kvailai demonstruoja savo pasididžiavimą – ragus. Pasitikintis savimi, nuolat prikaišiojantis savo nuomonę, besijaučiantis geresnis už kitus personažas. Tokių šiandien sutinkame dažnai. Pasipūtęs, egocentriškas ir dažnai aplinkinių nemėgstamas. Kartais tiesiog lengviau apsimesti kažkuo kitu, užsimesti klouno rūbelius, kvailio kaukę, taip išvengiame atsakomybės. O atsakomybės pradėdami vengti, nes dažnai bijome nesėkmės. Taip užsimetame juokdario kaukę ir tikimės, kad „praslysim“. Baisiausia tiesiog būti savimi, gyventi, išnaudoti savo potencialą ir išorines galimybes. Tai galėtų padaryti mus laimingus, sėkmingus, atsakingus ir patenkintus. Bet regis, patogiau susigūžti, pasislėpti po bejėgystės ar pasipiktinimo kaukėmis ir visą atsakomybės našta užmesti kažkam kitam ant pečių. Ir kaip jau minėjau, patogiausia kaukė – kvailio. Dar vienas personažas (18 pav.) esantis šiame darbe - avinas stovintis ant penkių kojų, tvirtai žinantis ko nori. Priešingybė juokdariui. Rimtas, atsakingas ir norintis padėti nusimesti kaukę pajacui. Bet kita problema yra ta, kad „žmonės nepakenčia ne tik priešininko kontrargumentų, bet ir nepritarimo jų nuomonei. Juk nepritarime jau glūdi nebylus priekaištas, kad jie klysta. Būti kitokios nuomonės

dažniausiai reiškia tą pat, [...] ką ir turėti reikalą su kvaileliu, su kuriuo neįmanoma susitarti. [...] didžiausias džiaugsmas patiriamas tada, kai pavyksta rasti žmogų, su kuriuo save palyginus galima apie save patį būti geros nuomonės, tai žmonės savo neapykantą ar panieką vienas kitam ir išreiškia čia juoku, čia žodžiais, čia judesiais, čia kokiais kitais ženklais, nes nėra nieko skaudesnio, o sykiu teikiančio daugiausia malonumo, kaip įžeisti kitą.²⁹ Šitokių gyvenimo tarpusavio kovų, turbūt esame patyrę visi. Nemėgstame kai kažkas prikišinėja savo nuomones, patarimus ir dažnai dėl to pykstame. Taip atsiranda priešų su kuriais kovojame. Norėdami patirti harmoniją dažniausiai esame linkę bendrauti su panašiais į save.

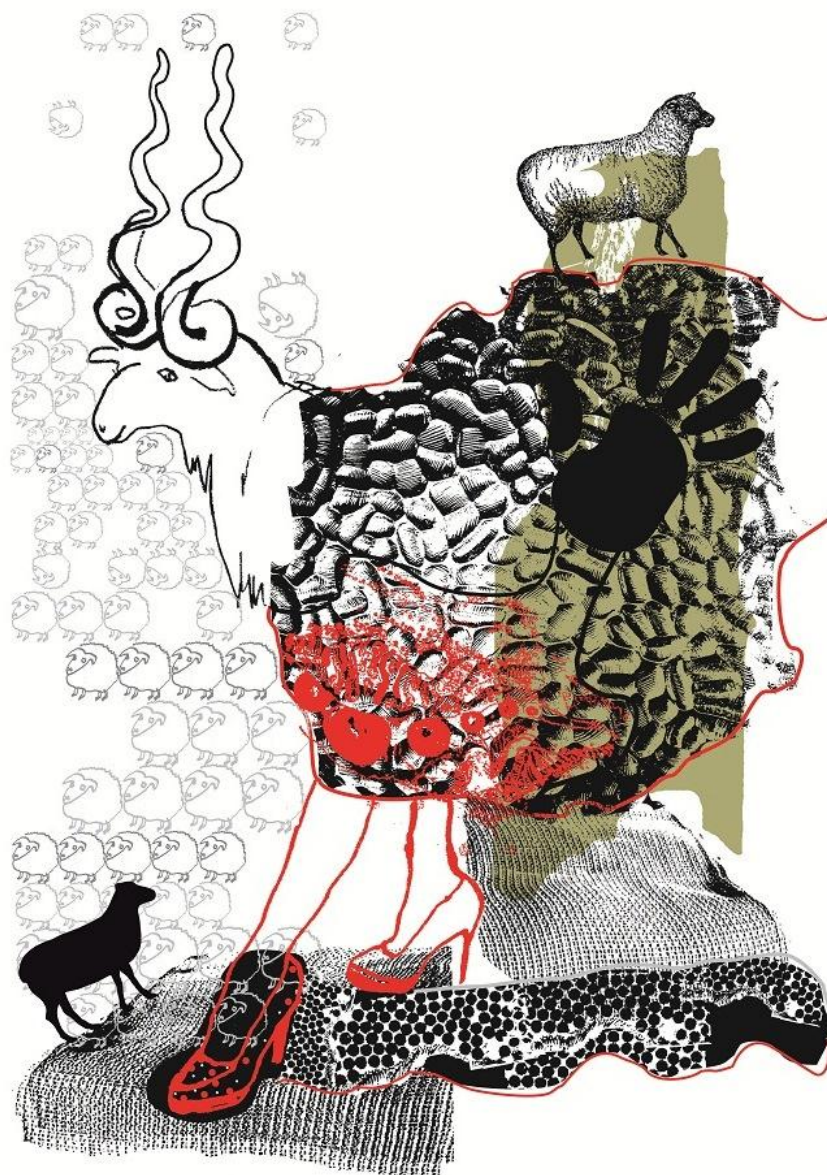
17 pav.

18 pav.

²⁹ Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.67.

DARBAS NR. 6 (19 pav.)

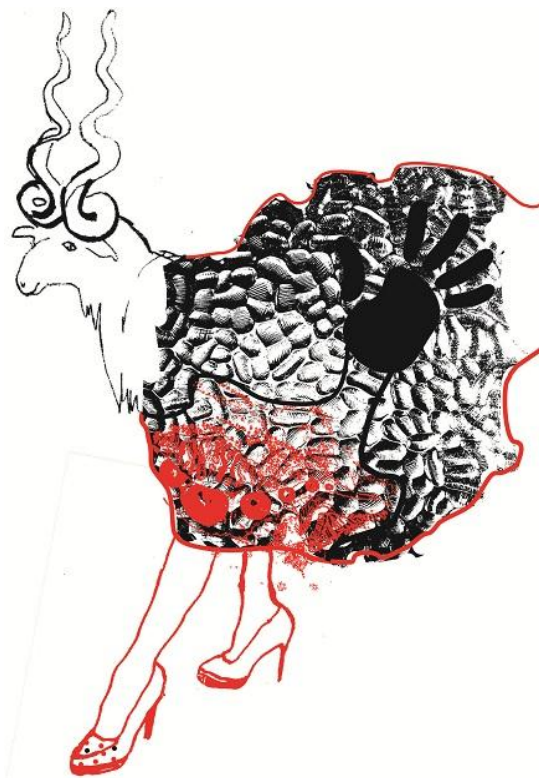

19 pav.

Šis darbas savo kompozicija skiriasi nuo kitų. Praktiškai per visą darbo plotą eina vienas personažas avinas su moters kojomis, apsiautais auštakulniais. Personažas tarsi nutrūkstantis, lyg ne visas matosi, atrodo, kad kitą kūno dalis kažkur pasiliko. Fono kairioji pusė sudaryta iš mažų avelių. Jos kaip pilkoji, kasdieninė žmonių minia, o pagrindinis personažas (20 pav.) išsiskiria savo grožiu, moteriškumu. XXI amžiuje požiūris į žmogaus kūną dvejopas. Viena vertus jį puoselėja klestinti grožio pramonė, iš jo daromas kultas. Gražus ir sveikas kūnas siejamas su sėkme ir

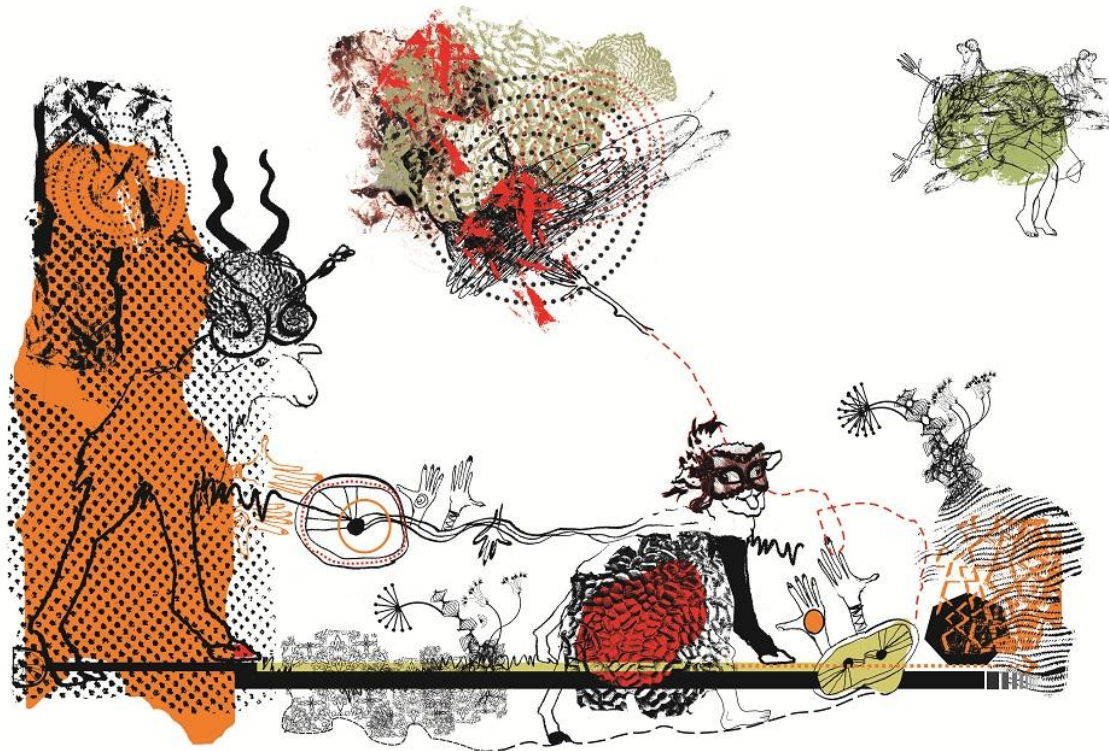
pripažinimu. Yra žmonių kurie perdėtai rūpinasi savo kūnu, grožiu. Skiria tam daug laiko ir pinigų. Susitapatina su kūnu: „Aš ir esu mano kūnas“. Taip gyvenimas gali ir nebetekti prasmės (tai nutikri gali manekenėms, grožio karalienėms, sportininkėms). Gražūs žmonės pasikliauja duotybe, savo gražaus kūno galia ir nustoja save ugdyti kaip asmenybę. Kitas požiūris į savo kūną – visiškai jo ignoravimas, o kartais net ir niekinimas. Tai būdinga tam tikrose religijose.

Kūnas – žmogaus esybės dalis, neatsiejama ir nedaloma. Mūsų kūnas vertas pagarbos, rūpesčio ir meilės. Juo turime pasirūpinti patys. Kūnas- tai lyg mūsų išorinis rūbas, skirtas tik vienam konkrečiam žmogui ir yra vienintelis, nepakartojamas. Antro tokio nėra ir jį atsinešame jau gimdami. Jis suteikia galimybę būti šiame pasaulyje. Tai tiltas tarp asmens ir visko, kas už jo ribų. Išorinis grožis yra tiek pat svarbus kiek ir vidinis. Dažniausiai mums patinka ne tik objektas, bet ir jo egzistavimas. Dažnai vienas ir tas pats daiktas vienam labai patinka, o kitam gali nesukelti jokių emocijų. Tai galime sakyti skonio sprendinys, bet nei pagrįstas sąvokomis, nei teorinis, nei praktinis dalykas. Tiesiog mums tas daiktas malonus, gražus, geras. Taip ir žmogus susikuria savo kažkokį stilių, išvaizdą, norėdamas sulaukti emocijų ir kitų. Traukti žmones, atstumti ar būti tiesiog nepastebimam. Tai pagrindinis personažas (20 pav.) ryški persona, laukianti dėmesio, o antraplaniai personažai slankiojančios pilkosios asmenybės, kurie nieko nenori pasakyti nei savo išore, nei vidumi.

20 pav.

DARBAS NR. 7 (21 pav.)

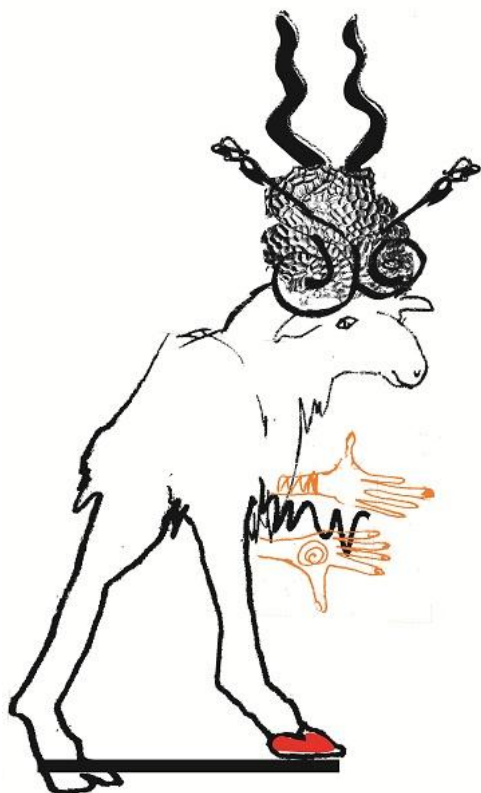

21 pav.

Šis darbas, vienas ryškiausių savo spalvomis. Daugiausiai oranžinės, raudonos spalvos, kuri kūriniumi suteikia šilumos, džiaugsmo, nuotakos. Sąmoningai atsisakyta pilkos. Pora personažų (22 - 23 pav.). Abu lyg teatro artistai, kūrėjai su šukuosena, kauke. Pasikartoja rato simbolis, įnešantis dinamiškumo, judrumo. Abdala Saracėnas sakė: „Nieko nėra nuostabiau už žmogų“. Šią mintį patvirtina ir Merkurijus: „Didis stebuklas yra žmogus, o Asklepįjau“³⁰ Karizmatiškos, linksmos, kūrybiškos linksmos personas. Kuriantis žmogus, atranda pasitikėjimą savimi, atranda save todėl žiūrint į šiuos veikėjus, galime pamatyti kaip jie švyti, energija, šiluma. Kaukė – tai simbolis, kupinas priešybių, kurios neretai taip lengvai persilieja viena į kitą, kad lygiateisių jo reikšmių spektras teikia beribes interpretacijos galimybes. Kiekvienas simbolis yra iki galo neapibrėžiamas, vis dėlto atrodytų, kad nė viename reikšmių ribos nėra tokios paslankios kaip kaukės simboleje. Kaukė tuo pat metu ir uždengia, ir atidengia, kuria ir yra kuriama, naikina ir saugo – neveltui jos istorija siekia žmonijos priešistorę. Įsižiūrėjus į kaukės simbolio apibrėžtis, galima pastebėti, kad jos pasiduoda tam tikrai gradacijai: nuo negatyvių interpretacijų, aiškinančių

³⁰ Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007, p.28.

kaukę kaip tiesos uždangą ir tikrovės falsifikaciją; neutralių teiginių, kad kiekvienas nešioja kokią nors kaukę, dėl to ji yra vienintelė galima tikrovė, kurią būtina priimti; iki pozityvių tvirtinimų, kad kaukė – tai šarvai, saugantys trapią asmenybę, ir tik su jais šioji gali išgyventi; ir galiausiai iki kraštutinio teigiamo požiūrio, pagal kurį kaukė – tai geresnė tikrovė, tai, kas priartėja prie tobulybės, dievybės. Laikydami šios gradacijos, peržvelgsime atskirus kaukės interpretacijos tipus.

22 pav.

23 pav.

Pasaulis kaip didelis teatras ir gyvenimas kaip maskaradas, žmogų lygi jau nuo neatmenamų laikų. Visi turine savo kaukių lagaminėlį. Ir drįsčiau teigti, kad labai retas žmogus savo kaukę užsideda tik stovėdamas scenoje ir atlikdamas tam tikrą vaidmenį. Gyvenimo scenoje mes stovime kasdieną ir kaskart atliekame vis kitą vaidmenį, tad nenustebčiau jei paskaičiuotume savo kaukes kiekvienas rastume ne po vieną ir greičiausiai ne po dvi. Žmogus turi jausmus, emocijas, asmeninį gyvenimą, yra priverstas komunikuoti su kitais, todėl nenuostabus kad neišeina visada būti be emocijų, be kaukių. Su skirtingo rango žmonėmis elgėmės, kalbame kitaip, pakeičiame balso toną, renkame žodžius, pakeičiame stovėjimo (sėdėjimo) poziciją. Tai mūsų gyvenimo kaukės.

DARBAS NR. 8 (23 pav.)

23 pav.

Šis darbas itin chaotiškas, dar daugiau detalių. Kompozicija užsidaro dešiniajame šone faktūrine siena. Pagrindinis personažas – avis užsidėjusi kaukę (24 pav.). Tarsi šokio pozoje besisukanti dama, kuri stovi ant griežtos figūrinės plokštumos. Dešinėje esantys antraeiliai veikėjai (25 – 25 pav.), slepiasi, tarsi bijo išlįsti į dienos šviesą. Faktūrų gausa, sukuria mistinę aplinką, veiksmo vietą. Pagrindinis veikėjas pasitikintis savimi, personažas kuriam gyvenime sekasi ir be didelių pastangų. Gimęs po laiminga žvaigžde. Patirta sėkmė skatina tęsti tą pačią veiklą. Tuo tarpu jei patiriame nesėkmę prarandame motyvaciją. Natūralu, kad žmogus siekia patirti sėkmę ir išvengti nesėkmės. Abrahanas Maslow vienas iš pirmųjų pareiškė, kad „asmens individualumą daugiau lemia vidiniai nei aplinkos veiksniai.“³¹ Norint kažką pasiekti, reikia užsibrėžti tikslus, rasti prasmę. Ir nereikia savęs nuvertinti. Kartais iškeliamo per mažus tikslus bijodami nesėkmės. Bijome rizikuoti. Taip gali sumažėti savigarba. Albert Camus *Sizifo mite* pasako: „pasaulis ir gyvenimas neturi jokios aukštesnės prasmės, tačiau tu privalai gyventi taip, tarsi toji prasmė egzistuotų. Kitaip

³¹ Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008, p. 86.

gyvenimas virsta pragaru, o pasaulis chaosu: pastangos prievarta įtvirtinti gyvenimą sunaikina patį gyvenimą, o pastangos įprasminti (t.y. pernelyg sužmoginti) pasaulį, sunaikina patį pasaulį.³²

24 pav.

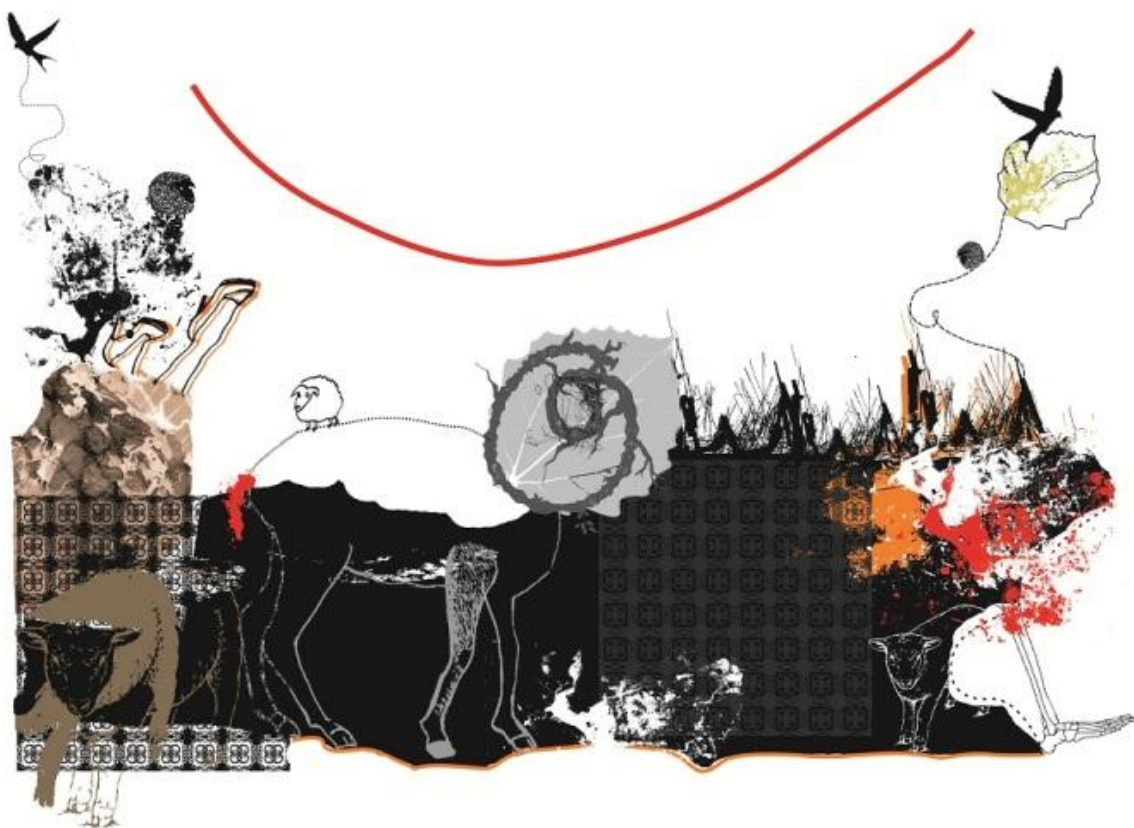
25 pav.

26 pav.

³² Albert Camus, *Sizifo mitas*, Baltos lankos 2007, p.166.

DARBAS NR. 9 (27 pav.)

27 pav.

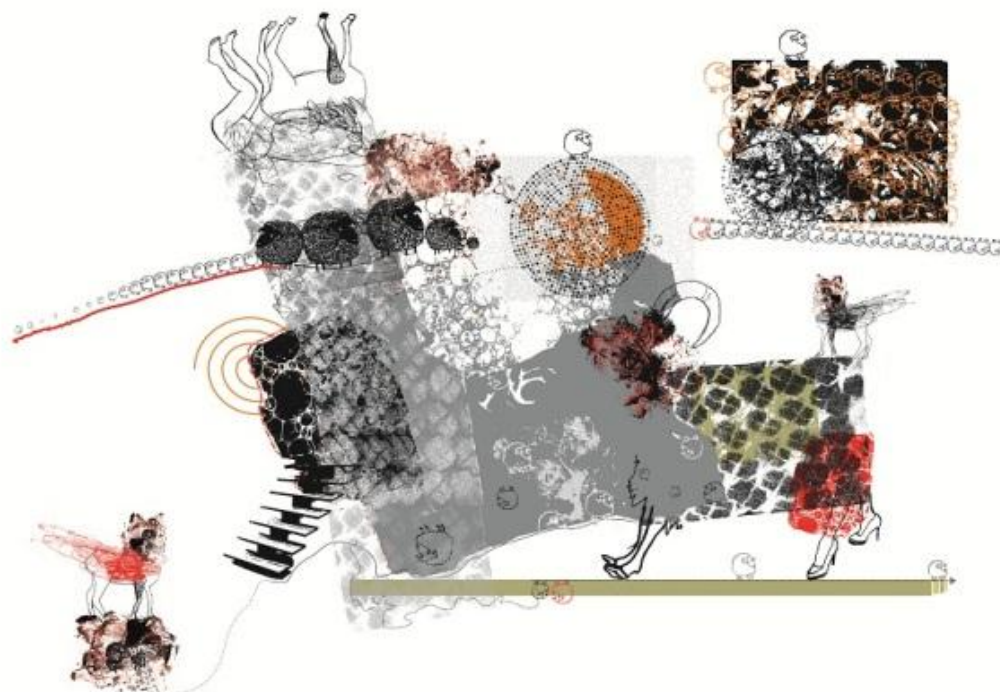
Paskutinis darbas (24pav.) labiausiai išsiskiriantis iš visų. Tiek kompozicija, tiek koloritu. Daug juodos spalvos, mažiau faktūrinių dėmių. Nėra vieno aiškaus pagrindinio kompozicijos personažo. Darbas itin sunkus apačioje. Viršuje skaido pora paukščių, bet ir jie lyg pririšti prie visos kompozicijos, nėra laisvi. **Paukščiai** - pradedant Senovės Egiptu, labai dažnai simbolizuoja žmogaus sielą. Panašiai kaip ir angelai, jie gali reikšti minties ar minčių galią, kūrybiškumą, santykius. Jie lyg žmogaus gerovės sargai. Kompozicijos aplinka niūri, dominuoja juoda spalva. Tai gali būti tamsi naktis ar sielvartas. Bet įdomu tai, kad ji kompozicija pasidalina į dvi dalis: juoda - balta, tuščia – pilna, gėris – blogis. Viršuje einantis ryškiai raudonas brūkšnys, galintis reikšti energiją, narsumą. Tiesiog rėkiantis, norintis kažką pasakyti, atkreipti dėmesį, įspėti. Priešpriešos, kaip gėris - blogis, pragaras - dangus, gyvenimas – mirtis, liūdnas – linksmas egzistuoja nuolatos, kasdiena su tuo susiduriame. Vidinė kova ir nežinomybė.

5. KOLEKCIJOJE NAUDOJAMOS SPALVOS

Spalva skirtingai veikia žmogų ir ta, ar kita spalva sukelia jam tam tikras emocijas ir fizinį jausmą. Dailininkams, dizaineriams ypač svarbios spalvos. Jos yra meninė išraiškos priemonė, padedanti perteikti jausmus ir įspūdžius, nuotaiką ar sukelti dėmesį. Įsivaizduokime kaip būtų nuobodu gyventi be spalvų. Visame cikle dominuoja tos pačios spalvos. Vien iš kolorito galime suprasti, kad darbai priklauso tai pačiai kolekcijai. Dauguma grafinių detalių yra juodos linijos pagalba išgauti objektai. Grafikoje juoda spalva yra įprasta ir nieko nestebina. Erdvei išgauti naudojamos pagrindinės spalvos pilka, žalsva, ochra, juoda, oranžinė. Kitur kaip akcentai dominuoja raudona, oranžinė. Sąmoningai buvo pasirinktos tos pačios spalvos visuose darbuose, kad tai visus juos vienytų. Čia spalva reikalinga, aplinkos sukūrimui, visgi negyvename juodai baltame pasaulyje. Bet retai kada spalva iššaukia emociją, kaip būna kitų žymių dailininkų darbuose. Pavyzdžiui garsaus grafikos M.P. Vilučio darbuose, kur spalva yra itin svarbi. Jo kūrinuose spalva išgaunama emocija, jausmas, spalvos pagalba išgaunamas gylis su perėjimais. Šiuo atveju kolekcijoje „Avino būdas“ spalva nėra tokia svarbi, ji greičiau suteikia chaotiškumo, netvarkos kompozicijai, atlieka kaip dekoru funkciją. Jei viena spalvą pakeistume kita, kompozicija nesugriūtų, tik pakistų darbo nuotaika. Atsiranda griežtų, gryna spalva nuspalvintų geometrinių figūrų: ryškiai raudonas apskritimas, žalsvas penkiakampis, juodas apskritimas, stačiakampiai pagrindai, pilkas apskritimas ir kt. Figūra suteikia griežtumo, o spalva tai suaštrina arba kitu atveju sušvelnina, prigesina aštirus kampus. Visame cikle, per visas kompozicijas eina tam tikros spalvinės dėmės (oranžinė, juoda, pilka, žalsva ir kt.). Jos ir pradeda kurti pačią kompoziciją, nuo vienos dėmės pradeda vystytis veiksmai, o spalva diktuoja emociją, nuotaiką. Darant darbus skaitmenine spauda, juos reikia paruošti su kompiuterinėmis programomis, todėl lengvai galima pabandyti pažaisti ir su spalvomis, pabandyti drastiškai pakeisti spalvas ir pažiūrėti kaip keičiasi kūrinio nuotaika. Toliau pateikiami keli pavyzdžiai. Objektų vieta ir skaičius išlieka tie patys, yra keičiamos tik jų spalvos (28 – 33 pav.)

28 pav.

29 pav.

30 pav.

31 pav.

32 pav.

33 pav.

Iš šių pavyzdžių matome, kad spalva gali daug ką reikšti grafikoje. Spalva galima iššaukti emociją, atkreipti dėmesį, ypač jei norim pažymėti kažkurią svarbią vietą. Grafika gali būti vien juoda balta. O kitos spalvos įvedimas būtų kaip akcentas. Šiuo atveju kolekciijoje „Avino būdas“ spalva nėra akcentas, o greičiau kompozicijos visuma, kasdienybės kūrimas. Viena darbe vidutiniškai naudojama apie penkias spalvas, todėl jos ir nebegali būti akcentais, nes jų per daug. Bet tai nėra blogai, nes dėmesį norima atkreipti į pačius personažus, kaip jie atrodo, ką jie sako, kokia linija jie nupiešti. Galbūt kitoje kolekciijoje norėsis jausmą išreikšti spalvų pagalba, o šį kartą linijos, personažo. Tad spalva nėra labai svarbi šiame cikle. Nesinorėjo darbų atlikti vien juoda balta, pilka, per daug liūdna ir pilka būtų. Bepalvis pasaulis atrodytų negyvas, niūrus, juodas dangus ir pilkos gėlės. Panašus tuomet tikriausiai būtų ir žmonių jausmai. Visgi spalvos ir žmogaus santykis taip pat yra daugiareikšmis. Kad ir vienos spalvos įvedimas jau sukelia žmogui kažkokią emociją, priklausomai kokia ta spalva bus. Neatsitiktinai menininkai ir pasirenka vienokia ar kitokią spalvą. Norėdami pabrėžti, atkreipti dėmesį greičiausiai pasirinksime raudoną. Kuri yra pati stipriausia, daugiausiai skatina, provokuoja, krinta į akis. Jei norėsim, kad darbas ramintų žmogų greičiau rinksimės pasteline spalvas. Pavyzdžiui pilka ramina ir neveikia žmogaus. Kolekciijoje „Avino būdas“ yra ir pastelinių ir grynų, ryškių spalvų. Norit parodyti, kad gyvenimas ne visada yra ramus, o būna ir tų energingų impulsyvių akimirkų.

Apibendrinimas

Trumpai paanalizavus visus kolekcijos darbus, matome daug skirtingų būdo savybių, kaukių, nuotaikų. Kiekvienas darbas, tai vis kita diena, vis kita būseną. Kadangi devyni darbai todėl manau būti tikslinga išskirti kiekvieno darbo, pagrindinio personažo būseną, savybę:

1. Savanaudiškas, užsispyręs, egocentriškas, nuolat kovojantis su kitais, turintis daug priešų, vaikštantis iškelta galva avinas.
2. Avinas, su žmogaus kojomis ir jauno avinėlio galva, simbolizuoja protą, išmintį.
3. Avinas su karūna – kilmingasis (parodo kultūrinius sluoksnius), drąsiai žengiantis į priekį.
4. Užsidaręs savyje personažas, nemėgstantis būti dėmesio centre.
5. Avinas pajacas, juokdarys, kvailelis.
6. Grožio simbolis.
7. Gyvenimo teatro veikėjai, dėvintys kaukes.
8. Sėkmingas, gimęs po laiminga žvaigžde.
9. Kovojantis (liūdesys ir džiaugsmas, protas ir beprotystė, gyvenimas ir mirtis).

Šį sąrašą būtų galima tęsti, todėl ir grafinių darbų ciklas laisvai galėtų išaugti iki dvidešimties darbų, o gal net ir daugiau. Nes nuolatos atrandame vis naują savo būdo kaukę, stengėmės pažinti save. Pastebime, kad dažnai pasielgiame taip, kaip anksčiau nesielgdavome. Stebiname save. Kiekvienai nuostabai galėtume sukurti po darbą. Tai nenutrūkstamas ciklas, kurį galima kurti visą gyvenimą. Tai lyg iliustracijos gyvenimo būdo knygos. Vaizdiniais parodome savo savybę. Tuo žmogus ir yra įdomus, kad jis moka būti ir linksmas ir liūdnas, moka užsispirti, būti drąsus, gražus, o kartais apsimesti kvaileliu, pasislėpti po antklode ir apsimesti kad manęs nėra. Tai gyvenimas, emocijos, kasdienybė, bendravimas priverčia mus būti įvairiapusiškiems, nenuspėjamiems. Kolekcija „Avino būnas“ lyg iliustracijų dienoraštis, padedantis suprasti savąjį AŠ.

IŠVADOS

Žiūrint į gyvenimą kaip į eksperimentą būtų galima ne tik drąsiai, bet ir linksmai gyventi bei kvatotis. Žmogus nuolat užduoda sau daug klausimų ir visą gyvenimą ieško atsakymų. Žmogus - tai būtybė, kuri eina gyvenimo keliu blaškoma vėjų, skandinama cunamių, griaunama žemės drebėjimų, tačiau tvirtai stovinti ant plono gyvenimo siūlo tarp gyvybės ir mirties, tikrovės ir fantazijų, džiaugsmo ir skausmo, juodo ir balto. Kiekvienas tarsi koks sudegusio teatro artistas galintis šypsotis nepaisant to, ką yra patyręs, ir pats save išmokinęs būti tikru žmogumi su širdimi ir jausmais. Bet gyvenimas nėra toks paprastas, kad galėtume ramiai gyventi, be skausmo, apgaulės, kaukių, veidmainystės ir t.t.

Kolekcijoje matomi asmeniniai išgyvenimai. Ilgą laiką dominantė savianalizė privertė grįžti prisiminimais atgal į praeitį ir pavartyti seną, iš krūvos sąsiuvinių suklijuotą dienoraštį. Gana aptriūšusi, bet visada širdį spaudžianti „daugiatomė“ knyga, ant kurios didelėmis raidėmis užrašyta: „VISIEMS DRAUDŽIAMA SKAITYTI“. Šis grafinis ciklas „Avino būdas“ – tai dienoraščio iliustracijos, tam tikriems įvykiams, kuomet buvo panaudota viena ar kita kaukė būtent toje situacijoje. Vartant dienoraštį, skaitant prisiminimus buvo pastebėta ne viena priverstinai panaudota kaukė. Žinoma dažniausiai tos kaukės būdavo naudotos prieš mama, kartais prieš draugus, ar mokytojus. Dažnas reiškinys, kai kažko nori iš mamos, kad kažkur išleistų su draugais ar duotų pinigų ledams, tuomet užsidedi tą savo gėrio kaukę, tvarkai namus, klausai ar dar ką padėti, tai dažna tikriausiai kiekvienam vaikui. Kiek vyresniame amžiuje jau pastebima grožio manipuliacijos. Stengiamasis gražiai atrodyti, kad kažkam patiktum. Yra aprašytų ir tokių dienų, kur bėga ašaros ir nors būdamas 13 metų jau nebematai gyvenimo prasmės, susikuri skausmą, ir tuomet atrodė jog tai pasaulio pabaiga, nors dabar skaitant atrodo juokinga. Tai buvo vaikystė, kuri jau praėjo, bet įdomu tai, kad po vaikystės kaukių atsirado daug daugiau, tik jos naudojamos rimtesniems tikslams ir viskas sustiprėjo. Dabar jei kažko noriu atrodo padarysiu viską. Jei reikia demonstruoti išmintį, o kartais reikia apsimesti kvailėliu, lyg nieko nesuprastum. Toks gyvenimas ir toks daugialypis žmogus. Kuo labiau save analizuoji tuo labiau supranti, kad kiekvienas esame talentingas savo gyvenimo aktorius. Tik teatruose vaidmenis parenka režisierius, o gyvenime dažniausiai tai darome patys.

„Avino būdas“ – tai postmodernistinė skaitmeninės grafikos kolekcija sudaryta iš devynių darbų. Anksčiau sukurta segių kolekcija, kur avinas, ėriukas, avis buvo dominantė, o šiuo atveju, avinas tampa tik išraiška. Ši kolekcija visiškai su susijusi su tiesioginiu avino vaizdavimu. Tai tik per šį personažą išreikštas žmogus, jo daugialypumas, daug skirtingų veidų.

LITERATŪROS SĄRAŠAS:

1. Antanas Andrijauskas, *Grozis ir menas*, Vilniaus dailes akademijos leidykla, 1995
2. Jūratė Baranova, *Nietzsche ir postmodernizmas*, Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2007
3. Albert Camus, *Sizifo mitas*, Baltos lankos 2007
4. Rūta Balčiulytė, *Ėriukas vilko kailiu*, Vilnius: Alma litera. 2008
5. Jūratė Baranova, Tomas Sodeika, *Filosofija: Žmogus*, Vilnius: TytoAlba, 2007
6. Jean Baudrillard, *Simuliakrai ir simuliacija* / iš prancūzų k. vertė Marius Daškus. - Vilnius: Baltos lankos, 2002
7. Hans- Georg Gadamer, *Grožio aktualumas. Menas kaip žaidimas, simbolis ir šventė*, Baltos lankos, iš vokiečių k. vertė Giedre Grinyte, 1997m.
8. Margarita Janušonienė, „Avinėlio simbolio metamorfozė sakralinėje ir pasaulietinėje dailėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilninsis*, Vilnius, t.52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarytoja Dalia Klajumienė
9. Alvydas Jonaitis, *Spalvotyra*, Kauno kolegija Justino Vienožinskio menų fakultetas dizaino katedra, 2009
10. Robert Ezra Park, *Rase and Culture* (Glencoe, III: The Free Press, 1950),
11. Eckhart Tolle, *Naujoji žemė*, (Mijalba, 2010)
12. Wladyslaw Tatarkiewicz, *Filosofijos istorija II*, vilnius, alma litera , 2002
13. Wladyslaw Tatarkiewicz, *filosofijos istorija III.*, alma litera, vilnius, 2003
14. Wolfgang Welsch. *Mūsų postmodernioji modernybė* / iš vokiečių kalbos vertė Alfonsas Tekorius. -- Vilnius : Alma littera, 2004

INTERNETINĖS PRIEIGOS:

1. <http://mmcentras.lt/?id=2&lang=lt&style=&dis=&Sid=75&cv=1> [žiūrėta 2013-01-03]
2. [http://www.culture.lt/daile/01\(1\)/iii.htm](http://www.culture.lt/daile/01(1)/iii.htm) [žiūrėta 2012-12-20]
3. http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=953&kas=straipsnis&st_id=16998 [žiūrėta 2012-12-21]
4. http://www.culture.lt/lmenas/?st_id=11112 [žiūrėta 2013-01-03]
5. <http://www.artavenue.lt/meno-galerija-paveikslai/skaitmenine-grafika-2> [žiūrėta 2012-12-20]
6. <http://www.polia.info/lkona/Simboliai.htm> [žiūrėta 2013-01-04]

PRIEDAI

1 priedas „Avinas“

2 priedas „Avis“

3 priedas „Avinēlis“

4 priedas „Kvailumas“

5 priedas „Kova“

6 priedas „Ēriukas vilko kailiu“

7 priedas (šilkografija)

8 riedas (šilkografija)

9 priedas (skaitmeninė grafika ant drobės, 2012m.)

10 priedas (skaitmeninė grafika atspausdinta ant drobės, 2012m.)

11 priedas (skaitmeninė grafika, atspausdinta ant drobės, 2012m)

12 priedas (skaitmeninė grafika ant drobės, 2012m.)